

BIBLIOTHECA
UNIV. IAGELL.
CRACOVIENSIS

lat. komp.

37748

1711. 12. 27.

5218

to 10

37748

I

1417
P V G N A
SPIRITVALIS.

TRACTATVS
VERE AVREVS
DE PERFECTIONE
VITÆ CHRISTIANÆ.

Olim Hispanicè à R. P. IOANNE
Castaniza Monacho Benedictino
Monasterij Onniensis professo edi-
tus, postea Italicè, Germanicè: ac
eandem redditus Latine à R. D.
IOD. LORICHIO, S. Th. D.

& Profess. in Acad. Fri-
burg. Brisgoie.

Editio nouissima ad exemplar
Hispanicum authoris casti-
gata, & aucta.

POZNANIA, Anno Dñi, 1644.

Seol. pol. 8239

1990. I. 72

37748

Perillustri & Magnifico
Domino, Dño
LVDOVICO
WEIHER
WAÆCENSI &c. &c.
CAPITANEO.

Dño & Patrono colen-
dissimo.

P*Vgnam Spiritu-*
alem, iter atò lucem
visuram, Tuis auspi-
ciis proderere par erat

*

2

PERLA

Præfatio.

PERILLVSTRIS & MA-
GNIFICE DOMINE. Gen-
tilitiū Illustrissimæ Do-
mūs Tuæ decus est, oti-
ari non posse, patriamq;
armis tutari. Tibi verò
PERILLVSTRIS & MA-
GNIFICE DOMINE dupli-
cati splendoris debetur
laurea, cui ad tot pro
patria præclarè gesta
non vulgaris pietas ac-
cessit.

Præfatio.

A-
r-
o-
i-
g-
o
A-
i-
r
o
a
e-
r.

cessit. Nemo pulchri-
us rempublicam tuta-
tur, quàm qui fortia
gesta, nitere virtutum
exornat: ut proinde
nemo vitio vertere mi-
hi possit, cùm spiritua-
le Tibi munus dicavi; a-
doro enim virtutē Tu-
am altius etiam micar-
tem, quàm à vulgari
quopiam spectari, nedū

Præfatio.

oppugnari possit. Quan-
quam ipsa virtus sibi
premiū, etiam sine a-
dulatoribus triumphare
potest, maximè qui
DEVM illi præfixere.
Parum habuisti PER-
ILLVSTRIS ET MA-
GNIFICE DOMINE,
si mundo celebris esses,
voluisti ET celo. illius
exornas lanuam, dum
in Ma-

Præfatio.

in Matre viventium.
sapienter enim uerò.
Talis enim arcus Tri-
umphalis regnatrici
Tuo in pectore debetur
sanctitati. Videre Te
externæ nationes, atq;
ita videre, ut etiam
mirarentur: latè spar-
sisti famam Tuam, iam
eò sublimius assurre-
xit, quò altiorem me-

Praefatio.

tam destinasti, DEVM
nimirum, & illam cu-
ius fundamenta in mon-
tibus sanctis. Extingui
non poteris; radiaturus
perennitati iam accen-
disti lampadem, pul-
chrius fulgebit, quia in
DEVM amoris igne ac-
censa: & quod firmior
Tua perpetuitas esse
possit, quam moliris Ba-
sili cam

Præfatio.

silicam, habebis arcem
inexpugnabilem. Fa-
ue ergo non operi meo;
meo inquam, quia rur-
sum ex me vitam iam
penè extinctum acce-
pit. Si tamen iam in
Tuum recepisti, ed li-
bentius habebō, quo me
ipsum Tuum esse firmi-
us assueo. Nec dubi-
ta

PERILLVSTRIS

MA-

Præfatio.

MAGNIFICE DO-
MINE exiguum hoc o-
pusculum habere, quod
obtutu Tuo sit dignum.
aliquando exigua qua-
ris, magnâ stabilitate
gloriantur. Dabit &
hic quod aduertas, &
laudes. Vnum peto, ut,
dum Pugnam Tibi con-
secro, pacem habeat
virtus Tua: nisi hoc ip-
sum

Præfatio.

sum quilibet prudens
laudi ducat, liuori di-
splicere, Naturam in-
uidia nouimus; fortu-
nam alterius ferre non
potest. qui uerò prudēs
est, prodest & sibi, quia
quicquid laudauit in a-
lio, suum fecit. Vale
PERILLVSTRIS &
MAGNIFICE DOMI-
NE, & dum laborem
meum

Præfatio.

meum acceptabis, Tu-
um me esse arbitrare;
magnum fortuna mea
incrementum accessu-
rum non dubita, si inter
infimos ex Tuis nume-
rabis. Posnania 20.
Maj. M. DC. XLIV.

Perillust: & Mag: Tue devotus

Albertus Regulus

Typog. Posnan:

Handwritten notes in cursive script, including the number 1805 and other illegible characters.

APPROBATIO.

HIC liber cui titulus, PUGNA SPIRITUALIS, tractās de perfectione vitæ Christianæ, in Latinum translatus, & antè latinè editus, denuò utiliter excudetur. Actum Duaci 25. Maij 1612.

Georgius Coluenerius S. Th.
Doct. & Profess. & librorum
in Academia Duacena Censor & Vi-
sitor.

EDITIONIS
LICENTIA.

Placet quod prælo
mandetur.

MARTINVS MO-
RESKI S. Th. Doct. Ca-
nonicus Posnaniensis, & Li-
brorum Ordinarius Censor.

Actum Posnaniæ 12. April.
Anno Dñi 1644.

Ex libris N. Golanowski
Clos. in G. V. P. V.

1070 p. 1070

P V G N A
SPIRITVALIS
S I V E
DE PERFECTIONE
VITÆ CHRISTIANÆ.
CAPVT I.

O. Ca. Li. r. ril. ski

*Quibus in rebus perfectio Christi-
ana consistat: & de quatuor ad
eam obtinendam necessariis.*

DILECTE in Christo
fili: si tibi curæ ac cordi
est, sublimitatem Chri-
stianæ perfectionis asse-
qui: ac cum Domino Deo tuo v-
niri, vnusque cum eo spiritus ef-
fici: (quo sanè nec vtilius, neque
A præ

præstantius diuiniusq: ab homi-
ne quicquam fieri excogitarique
potest) scire te ante omnia o-
portet, quibus in rebus perfecta
spiritualis vita consistat.

Sunt enim non nulli, qui ho-
rum consideratione, debita ne-
glecta arbitrantur perfectionem
hanc potissimum consistere in
austeritate vitæ, hoc est carnis
castigationibus, vsu ciliciorum,
ieiuniis, vigiliis, horumque si-
milibus asperis exercitiis, affli-
ctionibusque corporis.

Alij verò, præsertim scemi-
næ, leuiter sibi persuadent, se in
perfectione ista spirituali pluris-
imum profecisse, si multas quo-
tidie preces recitent, Missas plu-
res audiant, frequenter confite-
antur, sacramque Communio-
nem

nem accipiant.

Sunt & alij non pauci, & inter hos etiam quidam Religiosi, in claustris degentes, qui perfectionem hanc arbitrantur consistere in choro frequentando, in regularis silentij custodia, vita solitaria, reformata regulari disciplina, itaque alius in illo, alius in alio istiusmodi pio exteriori exercitio eam constituit: longè aliter quam se res habet. Tametsi enim exercitia illa exteriora, pia, multum ad istam spirituales perfectionem iuuent: non est tamen ea tota in istorum obseruatione constituta. Conferunt sine dubio ea exercitia, ut iisdem se prudenter occupans, facilius obtineat gratiam Spiritus S. ad superandam fragilitatem car-

4 P V G N A

nis suæ. Sed & muniunt hominem, armaturamque ei præstant aduersus insidias atque incurſus communis inſeſſimique hostis noſtri, ac tandem, etiam profunt ad multa pietatis opera, taçilius fæliciusque præſtanda; præſertim Tyronibus ſeu Nouitiis in hac ſpirituali palæſtra.

Quin etiam iam exercitatis & confirmatis in illa ſpirituali palæſtra, afferunt fructus ſpiritus multiplices: qui corpus ſuum propterea affligunt, quòd Deum creatorem ſuum eo offenderunt: & vt illud ad ſeruitium Dei adſuefaciant, ſilent, etiam atque in ſolitudine viuunt, vt omnem peccandi occaſionem deuitent, & abſque mundi huius impedi-
mentis tranquillius, fæliciusque
medi-

SPIRITVALIS

5

meditationib⁹ cælestibus vacare possint. Ad hæc deuoti & attententi sunt in diuinis officiis, exercent se frequenter in operibus charitatis, in precibus, & frequenti sacra Communione: non aliam ob causam, quàm ob honorem ac gloriam diuinæ Maiestatis, & vt per sanctam charitatem Domino Deo suo vniri valeant.

Qui verò in istiusmodi exterioribus exercitiis quiescunt, in iisque suum finem constituunt; sæpè labuntur in grauiam pericula salutis suæ: non quidem propter ipsa exercitia exteriora (quæ suapte natura bona sunt, & plurimorum sanctorum exemplis commendata:) sed quod dumtaxat attententi sint ad ista ex-

6 P V G N A

teriora exercitia : hominem autem suum interiorem sinant naturalibus suis affectibus indulgere, & diaboli laqueis innecti. Nam vbi malignus ille hostis eos videt in talibus exercitiis à recta via aberrare: non solum finit eos in iisdem quietè, ac cum iucunditate quadam pergere: sed & habenas eis laxat: vt videantur sibi iamiam velut in delitiis Paradisi (quas pro vana sua persuasione leuiter imaginantur ac fingunt) obambulare, Deumque in seipsis loquentem audire. Vnde & in meditationibus suis curiosis atque profundis absorpti tantam quandoque suauitatem, iucunditatemque experiuntur, vt se putent à mundo, omnibusque creaturis seiunctos

Etos, & veluti extra se in tertium
vsque cœlum raptos.

Sed quàm grauitè hi omnes
semet decipiant, quamque lon-
gè à vera perfectione aberrent:
ex reliqua ipsorù vita haud dif-
ficulter potest iudicari. Sunt e-
nim vt plurimum homines sin-
gulares curiosi, & in vitam, mo-
resque aliorum, oculati censores
contraque eorundem facta, mur-
murantes. Et cum ipsis aliquid
errati obijetur: vel à solitis su-
is exercitijs (quæ ex arida po-
tissimum consuetudine faciunt)
nonnihil impediuntur: aut or-
dinaria eis communio negatur:
confestim videris eos iracundia
incentos, inquietos, desperabun-
dos.

Quid si etiam Deus (vt eos ad

veram sui cognitione reducat)
 infirmitatem aut tribulationem
 quampiam eis immittat, aut ob-
 uenire permittat (huiusmodi e-
 nim nunquam nisi diuina an-
 nuente voluntate cuiquam con-
 tingunt, & sunt quasi lydius la-
 pis quo fidelitatem seruorum
 suorum Deus probare solet) mox
 deprehendere licebit, quam fal-
 so in suis exercitiis corporali-
 bus nitantur fundamento, quam
 corrupta habeant viscera, quan-
 taque in eis lateat superbia. No-
 lunt enim suam voluntatem, in
 omnis generis euentis, prospe-
 ris pariter & aduersis, promptè
 resignare, nec seipfos sub potenti
 manu Dei humiliare: Nedum ad
 humilis atque afflicti eius filij
 exemplum se omnib⁹ etiam cre-
 atu-

aturis humiliter subiiciant, inimicos suos, vt veros amicos, & estimantes, & vt diuinæ bonitati, instrumenta, cooperatoresque salutis ac veræ reformationis, mortificationisque ipsorum, contentes. Quod sane euidentis indicium est, grauissimi in quo versantur periculi. Corrupti enim sunt oculi mentis ipsorum, vt videntes opera sua exteriora. (etiam si bona) mox nescio quos perfectionis gradus sibi arrogent: indeque in superbiam lapsi, alios temerè iudicent, atque despiciant, nec est qui eos ad sanam mentem reducat, nisi **D E V S** eorum corda fortiter feriat, mentisque tenebras lumine suæ claritatis dispellat, vt laqueos quibus innexi sunt, con-

spicientes, effugium quærere possint: Facilius namque conuertatur magnus peccator manifestus, quam simulatus iustus, qui pallio virtutis latentem iniquitatem celat.

Vides ergo, dilecte fili, satis manifestè: perfectionem spiritualem in prædictis operibus ac persuasionibus nullatenus consistere. Scias autem in nulla re alia eam positam, quam in vera cognitione ineffabilis bonitatis & magnitudinis diuinæ: & in nostræ vilitatis, miseræ, nullitatis, affectuumque nostrorum naturalium ad omnem malitiam proclium, vera agnitione: Itè que in vero odio nostrarum personarum, & amore Dei: tandem que in nostræ propriæ voluntatis

SPIRITVALIS

II

tis absoluta abnegatione, eiusdē
quē in diuinam voluntatem re-
signatione. Scilicet vt homo se
totum, non solum omnipotenti
Deo, sed & propter ipsum omni
etiam creaturæ subiciat : & hoc
nullam aliam ob causam, quam
vt faciat, quod placitum est co-
ram Deo : cuius Majestati vt ab
omnibus purē seruiatur, omnis-
que honor, laus & gloria tribu-
atur, longē dignissimum est.

Hæc est abnegatio illa, quam
Saluator noster Christus sapius
inculcauit. Hæc est illa vera o-
bedientia, ad quam Dei filius,
verbo & exemplo, suos fideles
seruos inuitat ac dirigit. Hæc
est desiderabilis Crux, quam fide-
les serui humeris suis imponere,
& sic Christum Dominum suum
sequi

sequi debent. Hæc illa dilectio, quam Dñus noster toti mundo, discipulisque suis, vt amicis & filijs, tam frequenter & præcipue post nouissimã Coenã, pedumque lotionem, serio demandauit.

Itaque dilecte fili, si sublimitatẽ tantæ perfectionis volueris assequi: vim tibi facias oportet: & studeas teipsum in omnibus affectibus tuis, tam leuioribus, quàm grauioribus, semper vincere, animumque tuum ad hanc pugnã diligenter instruere atque armare. Etenim corona huius certaminis, nulli datur, nisi legitime ac strenue certauerit.

Sicut enim inter omnia certamina hoc (de quo agimus) maximum ac difficillimum est: ita & victoria ex eo reportata longè glori-

SPIRITVALIS 13

gloriosissima gratissimaque Deo est: adeo vt si inordinatos tuos affectus, etiam seuissimos, superaueris, conculcaueris, mortificaueris, excideris: multo gratius obsequium Deo præstiturus sis, quam si eis neglectis vltro te ipsum vsque ad sanguinem flagelles, vel more antiquorum arduissime ieiunes, aut multa infidelium vel peccatorum millia, ad fidem Christi, poenitentiam, que conuertas: Tametsi enim Dominus Deus noster, conuersionem animarum plus amat, quam propriæ voluntatis tuæ in leuioribus rebus abrenuntiationem: nihilominus hoc te solum ac præcipue velle agereque oportet, quod ipse abs te vult fieri. Atque sine dubio plus Deo place-

placebis, si te ipsum in mortificatione tuorum affectuum serio occupes: quàm si cum in ordinato aliquo affectu: etiam ingentia, ac quanta fieri possunt negotia, præstes.

Cum ergo, dilecte fili, intelligas quibus in rebus perfectio Christiana consistat: & quod ad eandem obtinendam te in continua ac graui pugna semper victorem esse oporteat. Par est vt tanquam strenuus miles Christianus te quatuor rebus, veluti armis necessarijs, munias, quibus in hac spirituali palæstra victore uadas.

Scil.

- 1. Diffidentia de te ipso.
- 2. Confidentia in Deo:
- 3. Iugis exercitatio.
- 4. Deuota Oratio.

De

De quibus armis, auxiliante
Deo, deinceps ordine, breuiter-
que tractabimus.

CAPUT II.

De diffidentia sui ipsius

Diffidentiam tui ipsius, tri-
bus medijs tibi compa-
rare poteris: quorum pri-
mum, vt agnoscas, vere
intimèque consideres extremam
vilitatem ac miseriam tuam. si-
mulque apud te certo statuas
nihil prorsus te boni ex te ipso
facere vnquam posse. Etenim
homo ad faciendum opus bonū
ac meritorium apud Deum ex se-
ipso, non aliter impeditus est (vt
ita dicam) atque grandis lapis
ad mot.

ad motum sursum. Et eandem propè inclinationem habet homo ad malum, quam grandis lapis deorsum ad terram.

Alterum medium est, vt hanc tui diffidentiam, quoniam solius Dei donum est, humilibus & ardentibus precibus ab ipso efflagites. Sed prius apud te statuas verèque agnoscas oportet, te eadem prorsus destitutum esse, nec vñquam per te ipsum eam posse acquirere: vt sic totus nudus, fide constanti ad Deum accedas: beneque speres ipsum orationem tuam benigne exauditurum, & quam optas tui ipsius diffidentiam, copiose largiturum. Oportet tamen orationem hanc de die in diem fieri ardentio rem: atque in eadem perseverando æ-

qua

quamiter expectare, donec di-
 vine providentiæ placitum sit,
 istam tibi tuipſius diffidentiæ
 gratiam clementer tribuere. Hoc
 si feceris, nihil dubites, eam te
 aliquando consequuturum.

Tertium medium. vt si quan-
 doque lapsus fueris in peccatû,
 protinus mentis tuæ oculos, ad
 iam dictam vilitatem, miseriam,
 & ad faciendum bonum impo-
 tentiam tuam conuertas. Nisi
 enim eam intimè in te agnoscas,
 sincèrèque confitearis, numquã
 à lapsibus securus eris.

Quicumque enim se cum in-
 creata veritate vniri desiderat, hu-
 ic suipſius vera intimaque co-
 gnatio omninò est necessaria. De-
 us quippe homines superbos ac
 presumptuosos sinit quandoque
 in gra-

in graue aliquod peccatum incidere: vt ad propriam vilitatem, fragilitatemque suam agnoscendam eos flectat ac deprimat. Et quanto cuiusque superbia maior minorue fuerit, tanto grauius etiam aut leuius eum Deus labi permittit: vsque adeo, vt si nulla in homine superbia (sicut in Deipara Virgine Maria) esset, nunquam eum Deus in peccatu labi permitteret.

Propterea mox vbi in peccatu aliquod lapsus fueris, festina cogitationibus tuis ad humilem agnitionem tui ipsius, & ardentibus precibus incessanter Domino Deo tuo supplica, vt verum tuæ menti lumen infundat, ad agnoscendam infirmitatem, miseriamque tuam: sic te deinceps
 à graui-

à grauioribus lapsibus benigne
seruare atque defendere dignabi-
tur

C A P V T III.

De confidentia in Deo.

EST quidem in hac pugna
spirituali, diffidentia sui-
ipſius vehementer neces-
ſaria, & longè vtiliſſima,
vt dictum eſt: nihilominus ſi ea
ſola inſtructi in aciem ingreſſi
fuerimus. mox aut victi ſucum-
bemus, aut turpi fuga elabendum
erit. Quamobrem ſuſcepta tui-
ipſius diffidentia, mox ad Do-
minum Deum tuum confugas,
& pia confidentia ipſi ſupplicans,
omne bonum & auxilium ab eo
patien-

patienter expecta. Qua in re etiam tria te seruare oportet.

Primò namque auxilium tale ab ipsius Domini tui summa maiestate humilibus ardentibusque precibus instanter petendū est.

2. Deinde frequenter oculos mentis tuæ ad ipsum conuertens, intimè contèplaberis eius omnipotentiam, infinitamque Sapientiam: vt cui nec impossibile quicquam sit, neque graue: cuius bonitas imensa ac interminabilis, quæ ineffabili desiderio semper parata ac prompta sit, cuncta nobis copiosè largiendi, quæ ad spiritualem vitam, atque ad victoriam ab hostibus reportandam, sint necessaria & vtilia.

Quomodo enim fiet, vt diuinus

nus

SPIRITVAKIS. 21

aus ille ac optimus Pastor, qui post perditam ouem, totos triginta tres annos anxietate maxima cucurrit: eamque magnis multisque clamoribus vsque ad raucedinem ad se reuocauit: iteque per salebrosam ac spinosam viam ita quæsiuit, vt sanguinem etiam suum propterea fundere, vitæque amittere debuerit: quomodo fiet, inquam, vt is benignissimus Pastor, suos misericordes oculos, ab oue illa perditam ad ipsum clamante, Pastoremque suum anxie quærente, avertat, aure sue suas benignas ad eius clamorem obturet. Quomodo, quæso, promissionis suæ obliuisci poterit, vt eam non suscipiat in humeros suos, festûque exultationis cum Angelis suis in

is in cœlis, super ea reducta non celebret?

Auc quis vniquam credat, Dominum Deum nostrum, qui magno desiderio cupit habitare in cordibus nostris, in ijsque nobiscum conuiuari: & ad distribuendos suos cœlestes thesauros, ianuam cordis nostri continuè pulsare: eum velle aures suas occludere, suumque accessum negare, tunc enim homo iam cor suum ipsi aperit, ipsumque ad conuiuandum in eo, humillimè ac enixissimè inuitat?

Tertio ad acquirendam confidentiam in Deo solo, requiritur frequens meditatio veritatis sacrarum Scripturarum: quæ multis in locis manifestissimè nobis testantur, quod confidentes in
Do-

SPIRITV A I I S. 23

Domino Deo nostro, numquam
confusi sint.

Est præterea adhuc modus al-
lius, quo & sui ipsius diffidentia,
& in solo Deo confidentiam ho-
mo potest acquirere: Scilicet
vt in omnibus operibus tuis,
priusquam aliquid incipias, te
ipsum cogitationibus tuis ad cõ-
siderationem tũ fragilitatis tuæ,
tum omnipotentia bonitatisque
Dei conuertas: dein operari in-
cipias,

Hunc ordinem nisi in operib⁹
tuis diligenrer obseruaueris, sæ-
pè deprehendes te deceptum, cū
putares tecum magna in Deum
confidentia opus suscepisse. Quia
præiumpcio atque superbia tan-
topere adhærentæ infixæ sunt
homini, vt in tota vita sua ab ijs-
dem

dem vix expurgari valeat. Sic ergo actiones tuas ordinabis, vt confidatio fragilitatis, vilitatisque tuæ, simul & diuinæ omnipotentiae ad te iuuandum promptissima, opus ipsum antecedit.

Præterea attende sedulo ne te ipsum decipias: sæpe enim tibi videbitur, te diffidentiam tuipsum & confidentiam in Deo iam assecutum esse: cum tamē adhuc longē aliter affectus sis. Quod ex tui animi morib⁹, si quandoque labaris, facile cognosces. Nam si lapsus, in te tristitiam ac inquietudinem excitet, atque de progressu bonorum operū te velut desperare faciat. euidens signum est, te in teipso solo, & non in Deo confidere. Et quanto hæc in te ipso confidentia ac desperatio maior, mi-

non
min
pfo
con
ram
Deo
bue
ris
pter
eris
tua
pter
con
Ira
osd
ob
Do
iti.
te i
cita
sim

noruè fuerit: hoc quoque maior,
 minoruè in te erit tua de te i-
 pso diffidentia, & in Deo solo
 confidentia. E contrario, si ye-
 ram de teipso diffidentiam, & in
 Deo solo confidentiam in te ha-
 bueris: non magnoperè mirabe-
 ris lapsus tuos, non multū pro-
 pterea tristaberis, neque anxius
 eris: quoniam agnoscis illos ex
 tua fragilitate contigisse: pro-
 ptereaque non minuent in te
 confidentiam in Deum solum.
 Irasceris quoque tibi propter e-
 osdem lapsus corde contrito, nō
 ob aliam causam, quàm quòd
 Dominum Deum tuum offendi-
 sti. Hæc agens, diffidentiam de
 te ipso magis ac magis in te ex-
 citabis, & confidentiam in Deū
 simul augebis: vnde paulatim

in te accendetur vehemens zelus, obvinendi in suscepta spirituali pugna victoriam, omnesque hostes tuos usque ad internecionem persequendi.

Quod equidem vellem quosdam homines spirituales diligenter attendere: qui cum aliquando in defectus incidunt, valde impatientes redduntur. Ideoque nec quiescunt, donec ad Patrem suum spirituale seu Confessarium veniant, ut suæ potius anxietatis quoddam solatium accipiant, quam ob alias piæ ac rectas causas: cum tamen ad eum ideo solum deberent accedere, ut à commissis peccatis per absolutionem expurgarentur: & per sacræ Communionis sumptionem, spirituale quoddam

robur

robur contra hostes suos aquirerent.

CAPUT IV.

De exercitatione: & primum de intellectu: & quomodo ab ignorantia & curiositate custodiendus sit.

IVVANT quidem multum in pugna spirituali, diffidentia sui ipsius, & in Deo solo confidentia: ut hactenus ostendimus: at sola non valent ad obtinendam victoriam, neque ad firmam hominis a lapsibus custodiam. Idecirco præter ista duo, ad pugnam hanc etiam necessaria est EXERCITATIO, quam su-

perius tertium genus armorū
spiritualium, statuimus.

Exercitatio autem hæc potissimum consistit in recto ac pio usu intellectus & voluntatis hominis.

Et primū quidem intellectus sedulo custodiendus est à malis duobus: Ignorantia, & Curiositate. Ab Ignorantia, quod intellectum oporteat esse purum ac lucidum, ut cognoscamus quæ nobis ad superandas passiones affectusque nostros sint necessaria.

Lumen autem quo intellectus ad ista cognoscenda illustratur, duobus medijs acquiritur.

Prius ac præcipuum est Oratio, ut intimis suspirijs inuoces ac o-

SPIRITUALIS. 29

res Spiritum sanctum, pro infusione luminis huius in animam tuam.

Posterius est quotidiana exercitatio, Vt omnes res, actiones, atque negotia tua accuratè profundèque consideres: non solum secundum exteriorem aspectum, sed potius in seipsis verè ac intimè. Nam si in hac consideratione te aliquandiu sedulo exercueris, facitè deinceps intelliges quæ res & actiones bonæ aut malæ sint: quæ item verè bonæ, & quæ exterius dumtaxat apparent esse bonæ. Et hæ quidem posteriores multa ac splendida bona foris promittunt, sed nihil re ipsa præstant, nec vllam menti nostræ quietem afferunt.

Quamobrem, dilecte fili, at-

tende diligenter ad ea, quæ tibi iam sum dicturus: multum enim te ad feliciter pugnandum iuuant. Itaque ut naturam ac proprietates rerum omnium quæ nobis quotidie occurrunt, rectè intelligas, fac sedulo ut voluntatem tuam puram ac liberam serues ab omni motu, affectu ac amore, qui non diriguntur aut in Deum ipsummet, aut in media quæ adducunt ad eum.

Nam ut intellectus bonum à malo rectè queat discernere, necesse est ut id faciat priusquam voluntas aliquod eorum eligat vel reprobet. Tunc enim adhuc purus est, ut haud obscure possit cognoscere quid bonum verè sit, quidue malum. Posteaquam autem voluntas in rem aut opus quod

quodpiam consentit: mox impeditur intellectus, ut istud verè cognoscere non possit: voluntatis quippe consensus interueniens, rem aut opus istud vsque ad deo inuoluit atque obscurat: ut intellectui longè melior atque splendidior foris appareat, quam reuera sit. Et si eam sic voluntati repræsentat, fit ut maiori desiderio eam prosequatur atque perquirat, siue in seipsa verè bona, seu mala fuerit. Et quanto voluntatis desiderium aut amor ardentior est, tanto crassius intellectum obnubilat: Is deinde sic deceptus, voluntatem ad eandem rem magis amandam inuitat. Vnde accidit ut hæ duæ præcipuè potentæ in hominis anima, tanto opere decipiantur ac seducantur.

ducantur, vt subinde ex his tenebris, in alias, & ex hoc errore in grauiorem dilabantur.

Proinde diligenter caueas, ne rem aut opus quodpiam appetas amesque, nisi prius adhibitis, intellectus examine, & oratione ad Deum pro gratia illuminationis, ad istud verè cognoscendum, sitnè bonum an malum. Atque hoc non solum in omnibus alijs rebus, operibusque faciendum, sed & in pijs ac sanctis, quia licet hæ posteriores in se ipsis bonæ sint: potest tamen contingere, vt propter circumstantias temporis, loci, multitudinis, aut obedientiæ, tibi bonæ non sint. Vnde sæpe factum, vt multi suorum laudabilium piorumque laborum, graue passi sint naufragiū.

Inte-

SPIRITVALIS. 33

Intellectum tuum etiam diligenter continebis à curiositate: ne quid hauriat, quod te ab obtinenda in hoc prælio victoria impediatur. Curiosa enim disquisitionum rerum terrenarum, quæ tibi necessaria non sunt, venenum est animæ, etiam si quandoque permixtum sit eas scire. Contineas ergo intellectum tuum quatenus poteris, & coneris eum reddere insipientem. Nouitates, mutationes in mundo magnas aut exiguas, si ad te nihil attinent, animo exclude. Et quoties ea audire aut spectare oportet, sæper in voluntate iisdem contradicito Quinetiam in cognoscendis rebus cælestibus, humilem te sæper ac sobrium exhibe: neque aliud quicquam scire desideres, quam

quàm Christum tuum crucifixū,
 cuiusque vitam & mortem. Reli-
 qua autem omnia abs te repelle:
 sic facies Domino Deo tuo obse-
 quium gratissimum: quoniam ip-
 se inter amicos optimos nume-
 rat eos qui nolunt scire plura,
 quàm quæ eis necessaria sunt ad
 diligendam ipsius immensam
 bonitatem, & seipsos odio ha-
 bendos. Quoniam in omnium
 aliarum rerum notitia inquiren-
 da: latet proprius amor, & quæ-
 dam perniciofa superbia.

Si ergo te ab his diligenter
 custodiens, multas hostium tuo-
 rum insidias effugies. Etenim
 malignus ille spiritus attendens
 constantem voluntatem co-
 ram, qui ad spiritualem per-
 fectionem contendunt, ita ut
 possit eos in

tum adducere: callide struit ini-
 tium insidias intellectui ipsorum,
 ut paulatim in ipsum pariter &
 voluntatem obtineat imperium.
 Scilicet his qui docti sunt, inge-
 nioque pollent: suggerit subli-
 mes atque subtiles cogitationes,
 ut se iam putent cum Deo uni-
 tos esse: atque sic obliuiscantur
 sui ipsorum, nihilque cogitent de
 emendatione conscientiarum, de
 propriae voluntatis resignatione,
 & superius cognitione. Et hinc
 incidunt in laqueos superbiae,
 fabricantque sibi in intellectu suo
 quodpiam velut Idolum propriae
 sapientiae, in cuius consideratio-
 ne tantopere se suis cogitationi-
 bus inuoluunt, ut aliorum consi-
 liis se nullatenus indigere iudi-
 cent.

Huiusmodi sanè homines in
 graui versantur periculo, difficul-
 terque curari possunt: quod su-
 perbia intellectus periculosior
 multo sit quàm voluntatis. Nam
 qui sola voluntate superbit, is
 nò omittit obedire quandoque,
 quia aliorù iudicia præfert suo,
 æstimatque meliora. Qui au-
 tem superbit intellectu, atque
 apud se statuit, suam sententiam
 meliorem esse sententiis cætero-
 rum, quis eum emendare pote-
 rit? Numquam enim se submit-
 tet sententiæ aliorum, dum pu-
 tat se rectius sapere illis. Quip-
 pè si intellectus (qui animæ o-
 culus est, quo superbiam in ea la-
 tentem videre debet atque cor-
 rigere) ipsemet cæcus, omnique
 superbia plen' sit: quis eum un-
 quam

36
SPIRITVALIS. 37

quam emendare poterit? Si lumen ipsum tenebræ sunt, ipsaq; regula curua est, intelligis facile quid inde sequatur, & quis eorum finis futurus sit. Tempestiue ergo te huic superbix opponere, antequam occupet intima tua: & noli intellectui tuo has laxare, sed subiice eum consiliis, iudiciisque aliorum: & fias apud te ipsum stultus propter amorem DEI: sic eris sapientior ipso sapientissimo Rege Salomone.

C A P V T V.

De voluntate: deque fine in quæ omnes actiones nostras debemus dirigere.

C

DILE-

DILECTE fili, si optas v-
 nus cu Deo fieri spiritus,
 non sufficit pia propriaq-
 voluntas quodlibet bonu
 faciendi: nisi a Deo excitatus ae-
 que adiutus, totam quod agis,
 etiam ad beneplacitu honorem,
 que ipsius retuleris. Qua in re
 nobis multum certandum est cu
 natura nostra, que in omnibus a-
 ctionibus, omissionibusque no-
 stris, proprium suum commo-
 dum aut complacentiam querit,
 presertim in bonis spiritualibus.
 In his enim vel maxime seipra
 gestit querere. Unde si ei quod-
 piam bonum, ad Dei benepla-
 citum accommodatum proponi-
 tur, prompce quidem illud a-
 gendu suscipit: at non propter
 ea quod placeat Deo, aut ab ipso
 prove-

SPIRITUALIS 39

proveniat : sed quia novit utilitates ac commoda quæ contingunt homini facienti voluntatem Dei.

Quamobrem ut ex hoc diaboli laqueo te extrices, eumque deinceps, tamquam perniciosum impedimentum in via perfectionis sedulo caueas : atque paulatim adsuescas omnia agere aut omittere quod Deus sic iubeat : eaque sola intentione, facias, ut ipsi placeas : (qui omnium actionum nostratum initium & finis esse debet.) Idecirco ad ea, quæ tibi iam dicturus sum diligenter attende.

Si occurrit tibi quidpiam faciendum, quod divinæ voluntati congruit : non antea voluntatis tuæ consensum ad illud fa-

ciendum adhibebis, quam intellectum tuum in DEVM intenderis? indeque manifeste cognoscas, esse DEI voluntatem, vt illud facias: & esse quoque voluntatem ipsius, vt id facias dumtaxat propter ipsius honorem ac beneplacitum. Quodque voluntas tua a diuina voluntate commoueatur, vt istud opus hac intentione & causa sola facias, quod ipse DEVS sic velit propter honorem ac gloriam suam sanctissimæ Maiestatis.

Similiter si quid per voluntatem tuam vis omittere aut repellere tanquam inconueniens diuinæ voluntati, non statues illud apud te donec oculus intellectus tui (vt modo declaratum est) in Dei voluntatem direxe-

ris. Deinde observa te ipsum, diligenter ne decipiaris: quoniam am videberis tibi sapere hoc, illudve agere aut omittere propter voluntatem ac beneplacitum Dei: cum aliud in te lateat. Natura enim nostra, adeo occulte seipsam, in nostris studiis & actionibus quærit: ut quæ putas tibi ob solius Dei amorem placere aut displicere: in iisdem potius tuam utilitatē solum spectes.

In principio itaque omnium actionum tuarum exclude ac repelle abs te, quatenus poteris, omnem intentionem, cui aliquid privatae utilitatis admixtum est: nec agere aut omittere quicquid incipias, donec interius in animo tuo cognoscas, solam Dei voluntatem ac beneplacitum te moue-

te & impellere, vt opus istud ag-
grediaris atque perficias.

Si autem otij ac temporis
tantum habere non possis, vt an-
te vnum quodque opus facien-
dam, huiusmodi intentionem,
causasque mouentes in te exci-
tes ac ponderes, cura saltem vt
quando per diem dabitur occa-
sio, huiusmodi intentionem in te
suscites: scilicet, quod in omni
actione & omissione tua, solius
Dei beneplacitum honoremque
spectare velis ac quærere. In ne-
gotiis autē quæ aliquam tempo-
ris morâ postulant, intentio ista
omniñò & expressè ante prin-
cipium eorû debet animo concipi.
Quinetiam in negotiis quæ
aliquandiu durant, isthæ inten-
tio à principio vsque ad finem a-
liquo.

SPIRITUALIS. 43

liquores iteranda est; ne post
 incipit, alia fortasse intentio in
 animum tuum tacite irrepat: ut
 que sic effugias occultas fraudes
 nature tue, quæ nimium prona
 est ad querendum commoda sua:
 adeo, ut tamen bona, puraque
 intentione. opus ceperis; ipsa
 tamen in operis medio istam tu-
 am intentionem bonam inuer-
 tat, & seipsam: id est, pro hono-
 re Dei, suam querat utilitatem
 ac honorem.

Omnis ergo Dei servus, qui
 in hac difficili pugna non egerit
 vigiles excubias, sæpe opus bo-
 ni incipiet, cum intentione im-
 plendi voluntatem Dei, iuxta
 ipsius divinissimæ Maiestatis be-
 neplacitum. Sed postea, prius-
 quam animaduertat, opus istud

ipsi tantoperè propter seipsum
 placere incipit: vt. voluntatis
 gloriæ ac honoris Dei prorsus
 obliuiscatur. Sensim quoque à
 propriis oblectationibus, com-
 modis, honoribus (quæ ex isto
 opere percipit aut expectat) vs-
 que adeo conturbatur, fascina-
 tur, abstrahitur: vt si DEVS ipsum
 aut per infirmitatē aut per homi-
 nes, aut modo quocumque alio
 ab istis priuatis cōmodis impe-
 diat, protinus vehementer con-
 turbetur, tristetur, inquietus
 reddatur: valdeque difficulter
 seipsum reuocare possit, vt re-
 deat ad primam intentionem
 suam, faciendi quod DEVS iussit
 pro ipsius solius honore ac
 gloria.

Quam quidem intentionem
 valde sollicitè custodies in omni-

SPIRITVALIS. 45

bus actionibus & omissionibus
suis. Vix enim credas quantum
roboris, virtutis ac meriti ea af-
ferat. Nam minima quoque &
quantumlibet vilia opera, hac
intentione (vt placeant DEO pro-
pter honorem nominis sui) ab
homine facta: plus apud DEVM
valent atque merentur, quam
maxima quæque opera sine hac
intentione præstita.

CAPVT VI.

*De duplici voluntate in homine:
& earum continua inter
se pugna.*

SCIRE oportet te, dilecte
fili, duas in nobis esse volun-
tates: alteram rationis, quæ

& rationalis, & superior voluntas dicta est: alteram sensualitatis, quæ dicitur sensualis ac interior voluntas. Itemque sensualitas, appetitus, concupiscentias, caro, passio, & alia his similia.

Et licet utraque hæc voluntas in homine sit: tamen cum ob solam facultatem rationis homines dicamur ac simus, nunquam aliquid voluisse dici, haberi que debemus, quod sola sensualitas appetit, donec superior voluntas nostra, quæ cum ratione coniuncta est, in istud consentiat, ac pariter velit.

Ex hac varietate oritur universa nostra spiritalis pugna. Nam cum superior voluntas nostra ac ratio, media sit inter voluntatem Dei, quæ supra eam est,

e
e
m
v
f
l
p
n
e
n
f
p
n
e
p
l
o
e
c
t

SPERITVALIS. 47

est, & sensualitatem, quæ sub ea est, ipsamque indefinenter, ad malum tentat ac allicit: Idcirco, utraque & Dei voluntas, & sensualitas nostra, contendunt voluntatem nostram ad suas partes pertrahere, & nunc quidem illa, nunc hæc, eam sibi subicere, & obedientem reddere molitur.

Nihilominus omnibus hominibus, qui aut virtutibus verè sunt præditi, aut è contrario in peccatis suis perseverant: pugna ista haud difficilis accidit: Qui enim virtutibus sunt præditi, hi postquam Dei voluntatem intelligunt, mox eidem consentiunt, obmurmurantemque sensualitatem compescunt. Impij autem contra, sensualitatis suæ appetitum sequuntur, & contradicentem

tem voluntatem DEI non audiunt. Sed illis, qui hactenus quidem peccatis fuerunt dediti, nunc autem ea deserere, atque à mundi & carnis suæ delitiis, (vt deinceps in amore ac cultu Dei & Domini nostri IESV Christi, vitam pie transigere queant) semet proponunt segregare: pugna hæc (maximè in principiis) satis difficilis accidit. Quoniam interior inspiratio ac pulsus, quæ ipsorum ratio supernè à voluntate Dei suscipit: & graues contradictiones seu motus aduersantes, vel tentationes, quas infernè à sua sensualitate debet tolerare: vtrinqûe tam potentes sunt, vt ratio inde in graues redigatur angustias.

Nemo autem se feliciter pug-
gnare

gnare arbitretur, Deoque dignè
 seruire, nisi probe instruct^o ac pa-
 ratissimus sit ad æquanimiter to-
 lerandos omnes dolores, quos
 ob derelictas priores suas volu-
 ptates transitorias perniciosasq:
 in seipso experitur. Etenim in-
 ter alias hæc præcipua causa est,
 cur multi ad perfectionem ve-
 ram non perueniant, quod dolo-
 ribus, quos in principio conuer-
 sionis suæ, & derelictionis prauo-
 rum affectuum ac desideriorum,
 in seipsis præter spem sustinent:
 nolunt resistere, nec contra eos-
 dem (quod more truculentorū
 militum per insidias ipsos inua-
 dant) rationis gladio volunt pu-
 gnare: sed potius miserè turpi-
 terque dant terga, armaque abij-
 ciunt

ciunt, & in hostium manus, du-
 rius deinceps tractandi denuò se
 victos tradunt:

Et hinc deprehenditur qui-
 dam valde periculosus, nec mi-
 nus perniciosus dolus, quem
 perpauci animaduertunt. Mul-
 tos enim videre liceat, qui dum
 vitam spiritualem inchoant: se-
 ipsos plus æquo diligentes, ini-
 tio actiones suscipiant, quæ ipsis
 præ aliis gratæ sunt, cum poti-
 us hanc vitam, inchoare debe-
 rent à notitia naturalium affe-
 ctuum ac desideriorum sensualita-
 tis suæ: primumque contra ista
 certamen subire, ac prosequi, do-
 nec rationis imperio ea penitus,
 quatenus in hac quidem vita su-
 ori potest, subiecissent.

CAPVT VII.

De pugna contra affectus sensua-
litate: deq; interiori exercitati-
one voluntatis ad comparan-
das virtutes.

Quotiescumque ab appe-
titiu sensualitatis tuæ, te-
sentis tentari, confestim
animu tuu vertas ad De-
um qui te sic excitat: quantumq;
vales repugna. Vt autem in hac
pugna contra sensualitatem tu-
am victor euadas, variis modis
contra eandem te instrues.

Primo mox vbi tentatio à
sensualitate exurgit, fortiter eam
repelles; ne superior voluntas

seu ratio, in eam consentiat.

Deinde cum aliquam talem
tentationem sic superaueris at-
que reieceris, denuò eandem
in te suscite, & pari feruore, vt
antea eam repellas. Idemque
fac iterum, iterumque vt toties
maiori zelo eandem abomine-
ris, repellas, atque contempnas.
Et hunc cōflictum suscipies cum
omnibus tentationibus, affecti-
busque inordinatis sensualitatis
tuæ, præterquam cum carnali-
bus: de quibus, dicemus inferi-
us suo loco.

Postremò assumes tibi exer-
citiã virtutum illarum, quæ ten-
tationibus vitiorum istorum ad-
uersantur. Verbi gratia. Ten-
earis ab impatientia: cumque
mentem tuam ad interiora re-
uoca-

SPIRITUALIS 53

uocaueris, aperte cognosces, ten-
 tationem hanc impatientiæ in-
 cessanter pugnare, contendere-
 que cum uoluntate superiori
 seu ratione tua, ut eam pu-
 gna deterreat, & ad consensum
 pelliceat. Propterea tanto per-
 tinacius rationis tuæ uirtute ei-
 dem tentationi contradices, ac
 repugnabis, ne in eam consen-
 tias: atque ab hoc labore repu-
 gnandi non desistes, donec ho-
 stem in te senseris deuictum, ac
 tibi iam in captiuitatem tradi-
 tum.

Sciendum tamen est, hostem
 nostrum, cum nos huiusmodi
 passionibus ac desideriis con-
 stanter uiderit rebellare, perfida
 calliditate ab iisdem suggerendis
 nonnumquam desistere: Quod-
 que

que amplius est, si eas quando-
que in nobis suscitatas conspi-
ciat, mox iterum supprimat: ne
si frequentius rationis benefi-
cio contra easdem dimicaueri-
mus, istas nobis virtutes com-
paremus, quæ huiusmodi passi-
onibus sunt contrariæ.

Quamobrem cautum te esse
oportet, ne occasio acquirendi
virtutes, in te negligatur. Si
ergo cum hoste inducias statuisti,
& iam apud te metipsum quie-
tus es: reuoca tibi ipsi in memo-
riam tentationes iam superatas
& exclusas: simulque & cogita-
tiones malas quas ante illud
tempus habuisti, in te instaure,
atque erga easdem sic te geras, ac
si consentire, usque victoriam
velut concedere velles: simulque
diligen-

SPIRITUALIS. 55

diligenter attendas, quænam argumenta, quasue rationes hostis malignus tibi suggerat, ad quod malum te instiget, & quomodo eius pravis suggestionibus apud te cogites morem gerere. Cumque inter hæc senseris cordis motus in te ascendere & augeri: cogitationesque malas iam prope tibi dominari: adeo ut & ratio ipsa quasi cõsensisse videatur: tunc pedem mox retrahere, & magna vis suscita in te cogitationes bonas, istis malis contrarias, & quicquid hæc tibi mali suggesserunt; audacter pernega. Et huiusmodi cõflictum utrarumque cogitationum, toties, tamque diu in te renoues, donec sentias te iam totum te ipsum vicisse.

Sed præterea sciendum, etiam

si ho

si hostes nostros fortiter pugna-
do: quod pium, iustumque est
superauerimus nondum, tamen
nos ab eis securos esse, donec o-
dio perfecto eos oderimus. Quod
odium contra eosdem vt in no-
bis excitetur, crescat, perficiatur:
oportet eos, id est, nostros pra-
uos affectus iterum iterumque in
nobis suscitare, & ad certamen
prouocare, vt subinde cum ma-
iori indignatione ac tædio spiritus
eos repellamus & abominemur,
donec verum ac constans odiu er-
ga eosdem in nobis experiamur.

Vt verò animam tuam
etiam ornare possis virtutibus,
non sufficit te cum prædictis e-
xercitationibus spiritualibus
pugnare contra passiones, af-
fectusque malos: sed oportet te
quosdam etiam affectus bonos &

SPIRITUALIS. 57

exercitia de virtutum passionib⁹
 cōtrariarum suscipere, in ijsquē
 sedulo, frequenterque occupari.
 Hoc terē modo. Si quis tibi cau-
 sam dedit impatientiæ : non fac-
 erit impatientiæ motus? iuxta
 præcedentem doctrinam superare
 ac repellere : sed optare quoque
 debes ac petere, vt ab eadem per-
 sona, quæ tibi molestiam intulit
 denuò eodemque modo sæpius
 turberis : quinetiam teipsum
 compelles, vt molestias istas
 gratas habeas : propositumque
 concipies huiusmodi molestias
 plures, ac grauiores deinceps sus-
 tinendi. Quodquē his amplius est
 etiam coges te, vt cum ea persona
 quæ tibi molestiã, è qua ad impa-
 tientiam cōcitat⁹ es, intulit: aman-
 ter suauiterq⁹ loquaris, eique in
 omnibus gratificandi, inseruien-

si que promptitudinem deferas.

Ac licet huiusmodi exercitationes tibi valde difficiles fuerint, tamque frigide abs te præstari videas, ut ipsemet deprehendas, eas contra voluntatem tuam a te fieri nullatenus tamen eas intermitteres. Quonquam enim difficiles tibi sint, conseruant te tamen fortem & audacem in prælio, viamque parant ad victoriam.

Præterea attende tibi diligenter, ut non solum contra graues ac vehementes tentationes contraque manifesta scelera sic pugnes: sed & contra quaslibet leuissimas, minimasque inordinatas passionés ac motus. Hi enim istis grauioribus fores aperiuunt, viamque sternunt, ut nos incautos inuadant, & ad pessima quæque
vitiâ

SPIRITUALIS. 79

vitia sollicitent. Coniungit enim
his, qui leuioribus motibus sen-
tentationibus ad vitia negligentia-
us relinunt, vt postea frequenter &
ex improviso ipsos inuadat mul-
to grauiores tentationes, & im-
petuosius quidem, quam vnuquam
antea.

Tandem quoque tibi pugnan-
dum est contra affectus & deside-
ria rerum licitarum, honestarum
que, quas scis tibi non esse neces-
sarias. Inde enim & exercitior
redderis in palestra hac spiritu-
ali: & gratum Deo prestabis ob-
sequium.

Dilecte fili, aperte tibi nunc
dico, si iuxta prescriptos modos
teipsum in hac spirituali pugna
exercitaueris, futurum breui, vt
adiuuante gratia Dei, totus spiri-
tualis

sualis efficiaris.

Reliquas vero exercitationes, etiam si tibi laudabiles videantur, tantaque cum suauitate ac dulcedine mentis abs te fiant, vt iam putes te, cum crucifixo tuo Domino Iesu Christo familiariter velut colloqui: velim tamen tibi persuadeas, nunquam istas delectationes te iuuare ad consequendam perfectionem spiritus.

Nam sicut vitia in nobis inde originem trahunt, quod superior voluntas, seu ratio nostra, inferioribus affectibus sensualitatis morem gerit atque indulget: Ita e contrario generantur in nobis Christianae virtutes, si voluntatem nostram saepius diuinæ voluntati submittimus, ei que more gerimus ac obtemperamus

Et sicut

SPIRITUALIS. 61

Et sicut voluntas nostra non potest bona, Deoque placens esse, (quantumcumque bonas ac sublimes inspirationes à Deo accipiat, & ab eius voluntate ac gratia ad faciendum bonum impellatur) nisi eisdem Dei operationibus in se consentiat: ita & eadem voluntas nostra numquam potest dici mala & aliena à Deo, (quantumcumque grauitè ac diu à sensualitate tentetur, turbetur impellatur) nisi eidem consenserit.

CAPVT VIII.

Quid faciat cui, videbitur superior voluntas sua seu ratio, ab inferiori voluntate seu sensualitate, iam dehieta, eidemque omnino subiecta.

D

DILE

DILECTE mihi, si ubi
 nonnumquam videatur
 voluntas tua superior te
 ratio, in pugna contra fen-
 sualitatē tuam nihil efficere, quo
 nullum efficacem motum con-
 tra prauos affectus in te depre-
 hendas: noli turbari, sed viriliter
 persiste, constanter pugnare ne-
 cesses. Nam quamdiu ratio tua
 se à consensu in istiusmodi affectu
 sensualitatis tuæ cohibet: tam-
 diu tu hostib⁹ superior es in pra-
 lio, melioraque eis obuias.

Non enim tibi necessum est, ut
 omnes affectus ac motus sensuali-
 tatis in te, rationis tuæ imperio
 mox acquiescant: nec in hoc no-
 stra consistit gloria, ut illos
 prauos motus sensualitatis in
 nobis sentiamus, si sic autem
 quod

que
 C
 ino
 bis
 om
 der
 que
 qui
 mō
 mu
 nos
 sun
 E
 vt h
 tan
 tua
 non
 xer
 mo
 ius
 gua

SPIRITVALIS. 63

quod ratio ac voluntas nostra
(quantumcumque sensualitas
inordinatis moribus suis in no-
bis seuiat) semper possit facere, &
omittere, tractare, velle, ac desi-
derare quodecumque, quando,
quomodo, quoties, & ex causis
quibuscumque voluerit. Quini-
mò nec diabolus ipse, neque
mundus totus voluntatem hanc
nostram vniquam cogere pos-
sunt.

Et licet nonnumquam euenit
vt hostes tui ex improviso & cum
tanto impetu ac violentia in te ir-
ruant, adeò vt ratio tua tempus
non habeat, cogitationes ac e-
xercitia pia, quæ istis violentis
motibus repugnant, in seipsa
suscitare : tantum tunc vttere lin-
gua tua, & dic: *Non, non credo si-*

*bi, Nolo te, Non consentiam tibi
 in hoc in aeternum. Sic, inquam
 te tunc geras, sicut qui ab hosti-
 bus suis exterioribus ex improvi-
 so obruitur. Is enim cum se capu-
 lo gladij tueri non potest, resi-
 lit aliquantulum vt locum & tem-
 pus habeat, gladium suum eua-
 ginandi & hostem cuspide peten-
 di. Resilias ergo & tu, vt habeas
 tempus agnoscendi vilitatem tu-
 am, videlicet quod ex teipso
 nullatenus possis superare: si-
 mulque spem atque fiduciam o-
 mnem collocandi in Deum qui
 potest omnia. Atque tunc vali-
 dum idem hosti inflige, dicens*

*Domine adiuua me. O Deus
 meus succurre misere mihi. O*

Iesus.

SPIRITUALIS 65

lesu. O Maria, dignissima mater
Dei, per opem periclitanti.

Et si quid temporis habeas re-
liquum: poteris voluntatem tu-
am, ne vincatur, intellectu tuo,
nonnihil iuuare: considerando
ea media, quibus ipsa voluntas
tua contra hostes suos corrobora-
rari possit. Vt si quandoque con-
tingat te propter aliquam turba-
tionem, graui impatientia affici
a deo vt voluntas tua eam ferre
aut dissimulare neque velit, neq.
possit: confestim suscipiat se-
quentes cogitationes.

Primum num aduersitatem
hanc commerueris: & si inuenis
te eam commeruisse, aut causam
ei dedisse: protinus quiescas ani-
mo, nec porro turberis: quoniam
aequum, ac iustum est, vt vulnus,

quod tuis ipse manibus sibi inflixisti patienter sustineas.

Deinde: Si intelligis te aduersitati huius causam non dedisse, tunc conuertere oculos mentis tuæ ad alia peccata tua, ob quæ Deus te nondum pro meritis castigauit, nec tu teipsum hætenus uidebueras, afflixisti: Inde colliges: quod benignus ac misericors Deus, tibi uel pœnam æternam, quam in inferno, uel temporariam, quam in Purgatorio sustinere deberes: in hanc paternam ac mitem castigationem commutauerit. Proptereaquæ æquissimū esse, ut non solum placida mente sustineas, sed & pro tanto beneficio eidem gratias agas.

Tertio, si tibi uidebitur, te pro
 quibus peccatis satis magnam
 duramque

SPIRITUALIS 69

duramque poenitentiam egisse:
 (quod tamen numquam apud te
 statues:) iterum cogita, nemi-
 nem in regnum caelorum posse in-
 trare, nisi per angustam portam
 abiegationis sui ipsius & patien-
 tiae in varijs tribulationibus.

Nam & Christus Dei filius,
 Saluator noster, omnesque Sancti
 Dei per hanc solam viam ingressi
 sunt in caelestem illam patriam.

Quarto, etiam si posses per a-
 liam viam intrare in regnum cae-
 lorum, tamen charitatis iure ac
 debito, istud nequaquam optare
 debes. Nam filius Dei, ex amore
 tui, & propter patientiae exem-
 plum, per spinas & crucem ingres-
 sus est in gloriam suam.

Quinto apud te statues, inter
 omnes medicationes, quantum-
 cumque

cumque pias, in quib⁹ te exerceri
 oporteat, vt voluntatē tuā in his
 alijsque euentis ac necessitatibus
 tuis, quam optime confortes:
 hanc præcipuam ferè esse, si cogi-
 tes quantum gaudium atque læ-
 titiam capiat Deus, quàm celebrè
 festum agat, quàm largo te profe-
 quatur amore: si te videat no-
 mine suo tam strenuè pugnare.
 Non potèst enim ipsi quicquam
 grauius abs te fieri, quàm si praua
 in te desideria mortifices ac eradi-
 ces, & è contrario virtutū studi-
 a secteris: idque propterea, quia
 scias ipsius hanc esse voluntatem
 ac beneplacitum.

CAPVT IX.

D^s

De occasione pugne non fugienda.

DILECTE fili, omnibus tibi à me hætenus propositis medijs ad consequendas virtutes, addo tanquam memoriale quoddam: ne occasiones pugne tibi occurrentes, metuas atque declines. Nam si virtutem quampiam (exempli loco, patientiam) consequi volueris: non expedit tibi, ut te seges à personis: vel eas res (ut Verba, opera, cogitationes) repellas aut fugias) quæ te ad impatientiam commouent. Non fugias, inquam, sed optes potius, quæras ames conuersatione ac societate eorum, qui tibi molestias afferunt. Et quotiescunque tibi cum eis conuersandû est, præpara te,

tuam

quamque voluntatem. serua in-
structam atque paratam ad quas-
libet tribulationes atque mole-
stias, quæ ab eisdem tibi afferri
pöterunt, suscipiendas sustinen-
dasque. Hoc ni feceris, nunquam
assuesces ad consequendam pa-
tientiz virtutem.

Similiter si te alicuius operis
teduerit, durumque nimis videat-
ur: (propterea quod vel periona
percipiens tibi displiceat: vel
quod opus ~~ex~~ sese molestum sit
vel quod per illud ab opere alio,
quod faceres libentius, impedia-
ris) nullatenus tamen opus istud
intermittes, sed præcæteris omni-
bus exequeris, etiamsi te pluri-
mum conturbet atque diuexet.
Tamen si etiam eius intermissio
te de nouo quietum, placidumque
sed-

dat, nequaquam tamen ab eo faciendo desistes. Sic enim magis magisque instructus fies ad assequendam virtutem patientiæ. Illa enim quies, quam tibi optas, non est recta ac vera, eò quòd nõ proficiatur à corde puro, & ab omni inordinata passione libero.

Idem te moneo ac doceo de cogitationibus, animum tuum, quarumque turbantibus ac contristantibus. Videlicet, ne eas unquam à te in totum repellas, sed ut gratiæ hospites seculo custodias: quia per molestiam quæ afferunt hec consequeris, ut omnes aduersitates æquo animo sustineas. Qui te autem, fili mi, docet aliter, is te potius fugere iubet in tribulationibus, quod à te pugnando quaritur: illa nempe vir-

pe vir-

nempe virtutem, quam tu tibi ex victoria de hostibus exoptas.

Ceterum tyroni seu nouitio in hac spirituali palæstra, certamen hoc cum prauis cogitationibus cautè subeundum est. Proinde aliquando quidem pugnet cum iis, aliquando verò assumet alias: quatenus scilicet has aut illas, sibi plus minusue intelligit prodesse, ad acquirendas virtutes.

Numquam eiusmodi molestas cogitationes prorsus derelinquet aut fugiet, vt nihil inde turbationis, molestiæque in se sentiat. Etiam si enim per fugam, earum impatientiæ occasione præcidat nullam tamen in corde suo firmitudinè inde nanciscitur aduersus impatientiæ motus insurgentes.

res. Quo fiet, vt alias à satelli-
tibus impatientiæ petitus ac ter-
ritus facile succumbat: quòd sibi
de armis ad præliandum aduer-
sus eosdem, non satis antea pro-
uidit: id est, animum suum non
imbuit cogitationibus, consiliis-
que seruandæ in omnibus aduer-
sitatibus patientiæ. Et hæc qui-
dem pugna non solum contra
impatientiam, sed contra quæ-
libet vitia vtiliter suscipitur, præ-
terquam contra carnalia, de qui-
bus inferius præcepta trademus.

C A P V T X.

*De pugna aduersus subitas ten-
tationes, passionesq̃.*

QVI necdum affuetus est subi-

ras aduersitates atque molestias,
placido vultu animoque suscipere:
hoc ferè modo se assuefacere
poterit. Nempe si eas intellectu
suo diligenter considerauerit
voluntateque desiderauerit ex
periri: semperque eas instructus
atque paratus expectauerit.

Modus autem aduersitates istius-
usmodi per intellectum conside-
randi hic ferè est. Attende dili-
genter statum, vocationemque
tuam, locum quoque & perso-
nas, vbi & cum quibus te quotin-
die oportet cõuersari: sic cogno-
sces facillè quæ tibi euenire pos-
sint, & quomodo animum tuum
aduersus ea corroborare debeas:
ne inordinate turbetur atque
succumbat. Etsi forte contingit
aliqua tibi euenire quàm putabas:

præter istam animi tui corroboracione ad illa æquanimiter perferenda, quam tua præparatio modo causauit: Huiusmodi etiam ratione te poteris iuuare.

Statim atque videris vel audieris te contemni, aut molestia, aduersitateque aliqua affici: etiam inuitus mentem tuam eleua in Deum eiusque immensam bonitatem, dilectionemque erga te considera: sic intelliges, ipsum esse præcipuam causam huius turbationis, angustiaque tuæ, eamque propterea tibi immittere, ut doceat te eam propter amorem sui patienter sustinere, faciatque te sibi magis magisque appropinquare, perfectiusque vniri.

Posteaquam autem sic cognoueris, esse diuinæ Maiestatis be-

De placitum, ut calamitatem
 istam placide perferas, tunc co-
 uerte cogitationem tuam ad tel-
 ipsum, incipiasque te arguere,
 dicens anima tua: *Eheu, cur hanc
 abs te crucem abiicere contendis,
 quam tibi non hic aut alius ini-
 micus homo; sed dilectissimus,
 optimusq; Pater tuus imposuit?*
 His dictis, verte animum ad præ-
 sentem crucem seu calamitatem
 tuam, eam saluta, lauda, ample-
 xare, & quanta potes alacritate
 & gaudio in te suscipe.

Quod si etiam passiones at-
 que motus tam vehementes in te
 exurgant, ut non sinant te men-
 tem ad Deum eleuare, sed & vul-
 nerauerint te, & iam non nihil
 superauerint: nihilominus per-
 seue-

seueres tu in proposito tuo, ac si nullatenus superatus esses.

Verum inter alia remedia aduersus subitas ac inexpectatas turbationes, facile præcipuum, est, vt remoueas abs te causas, è quibus istiusmodi tentationes extant. Vt si animaduertis, te ob amorem alicuius rei facile commoueri animo, si ab ea consequenda impediaris: cura vt amorem hunc erga rem istam animo tuo excludas. Si autem turbatio, vexatioque tua, non ab ipsa re, sed à persona, quæ eam tibi infert, aut procurat, exoritur, eademque persona tibi tantopere inuisa est, vt etiam minima quæquæ ab ipsa profecta, te conturbent: tunc remedium erit optimum, vt teipsum, seu vo-

luntatem tuam ad eam, amandam compellas.

C A P V T X I.

De pugna contra carnem nostram, eiusq; prava desideria.

Contra hoc genus vitiorum, dilecte fili, nouo quodam & priori contrario modo tibi pugnandum est. Sunt autem præcipue ac singulariter tria hic spectanda tempora: nimirum tempus antecedens, concomitans, & cõsequens ipsas tentationes.

Antequam ergo huiusmodi carnales tentationes in te exurgant.

gant, numquam cum eis pugnam
 suscipies: Causas tamen è qui-
 bus oriri solent, diligenter vita-
 bis & abscindes. Idcirco omnem
 conuersationem, quæ cum ali-
 qua occasione ad has tentationes
 coniuncta est, fugias quantum
 poteris, tametsi tibi videatur le-
 uissima. Non aspicias huiusmo-
 di homines aut res alias lepidè,
 non salutabis eos amanter, ne-
 que manus eorum comprimes:
 sed si quæ tibi cum aliqua tali
 persona tractanda sunt: ea gra-
 uiter, festinanterque perages: nec
 diutius cum ea conuersaberis,
 quam sola ac nuda necessitas po-
 stulet.

Posthæc etiam vitabis otium:
 semperque teipsum cautè obser-
 uabis. ne quid cogites aut fa-

cias, quod statum tuum dedecet.

Tertio, obediens eris tuo superiori in omnibus, ne vniquam ei contradicas, sed facias quaecumque iusserit.

Quarto, numquam temere iudicabis proximum tuum de hoc vitio: & licet eius peccatum a deo manifestum sit: vt abs te non possit excusari: tamen condolebis ei, omnemque iracundiam & contemptum aduersum eum cohibebis: eiusque lapsum in tuam potius utilitatem conuertes: videlicet rei ipsum humiliando, contemnendo, ac sub terram vsque deprimendo: & timore contremiscens, Deum ardentissime ora pro custodia, ne & tu similiter tenteris atque labaris. Si enim tu alios iudicaueris

contempserisque, DEVS te puniet magno tuo malo: videlicet permittendo, vt & tu in istud vitium prolabaris: indeque discas tuam superbiam agnoscere, & te humiliare: indeque cures superbiam istam in te suppressere, & excidere. Nam si superbus sis & non labaris, non leuiter de salute tua dubitandum est.

Quinto ac ultimo, attendas diligenter, si aliquando per sensibilem gratiam in te, spiritualem aliquam consolationem quaesueris, obtinuerisque. ne in ea tibi placeas: neue te inde meliorem iudices: nec putes te inimicos tuos deinceps non superaturos. sed semper sollicitus esto & time. Tempore concomitante tuas tentationes debes attende-

re, num proueniant à rebus exterioribus, an ab interioribus. In exterioribus numerantur conuersatio, colloquia, lectiones & studia, quæ ad huiusmodi tentationes irritant. Contra quæ omnia non est præsentius, ualidiusque remedium quàm eorum intermissio ac fuga. Cum his enim tentationibus non est suscipiendum prælium sed longè fugiendæ sunt, ne mentem contaminent.

Interiores causæ existunt vel à corpore nostro, quòd nimis uiuidum ac validum sit: vel à turpibus cogitationibus: quæ nunc à prauis moribus nostris, neglectaque sensuum custodia: nunc à diabolo in nobis excitantur.

Cau-

SPIRITVALIS 83

Causas quas corpus nostrum præbet ad carnis vitia, præcidere oportet ieiuniis, ciliciis, vigiliis, castigationibus, aliisque mediis asperioribus: quatenus unicuique sua ratio dicat, aut superioris authoritas mandat vel indulget.

Contra cogitationes autem turpes non sunt media utiliora, quam oratio sancta, meditationes piæ, labores atque negotiorum tractatio, quæ statum tuum deceant. Meditationes autem tuas nolim te instituere de iis rebus, quas plerique in suis spiritualibus libris præscribunt volentibus hæc vitia superare & excidere: nimirum vt initio consideres carnalium vitiorum turpitudinem atque libidinem, quæ
num.

num quam queat exfatigari. Deinde grandem ignominiam atque pericula quæ cum iisdem coniuncta sunt. Tandem amissionem famæ, bonorum temporalium, fauoris ac benignitatis: Itemque diuinæ gratiæ in præfenti & beatitudinis æternæ in vita futura. Tametsi enim huiusmodi meditationes bonæ sint, non conferunt tamen ad horum vitiorum tentationes superandas. Nam cum omnium iudicio, optimum statuatur contra hæc vitia remedium, fuga: idcirco fugere oportet: quicquid vllam præbet turpibus cogitationibus occasionem. At in istis, quas dixi, meditationibus, vt intellectus se fatiget pro his vitiis detestandis, tamen cogitationes de
iisdem

SPIRITVALIS 85

iisdem interea infigit memoriæ:
 vt vehementer timendum sit ne
 labatur in aliquam earumdem
 delectationem.

Quamobrem insurgentibus
 tentationibus horum vitiorum,
 assume tibi potius meditationes
 de passione ac morte Domini
 nostri IESV Christi. Et si tentati-
 ones eæ te in his etiam medita-
 tionibus, contra voluntatem tu-
 am infestent atque perturbent:
 aut quomodocumque te contra,
 easdem armaueris: nihilominus
 semper nouam tibi molestiam
 deceptionemq: intentent, (quod
 tibi pariter vt aliis facile pote-
 rit euenire) nequaquam tamen
 pusillanimis eris, aut susceptas
 tuas bonas meditationes inter-
 mittes: neque etiam cum istis te
 turban-

turbantibus cogitationibus villo-
modo contendas: sed constan-
ter pergas in meditationibus tu-
is, & volitantes istas cogitatio-
nes turpes quasi ad te nihil per-
tineant, relinquant, atque exhibi-
les. Hoc enim vnicū, optimum-
que remedium est, impuras isti-
usmodi cogitationes superandi,
quantumcumque indefinenter te
diuexent ac obruant. Et caue
ne vniquam cum illis disputes, an
consenseris in eas, nec ne: quo-
niam latet in hac quidam dia-
bolicus dolus, qui sub hac spe-
cie boni cupit te illaqueare &
inuoluere. Quod aliās, vbi fue-
ris quietior, & hæc tentationes te
molestare cessauerint, cogno-
scere poteris facilè à patre tuo
spirituali. Cogitationes tamen
isti.

SPIRITUALIS. 87

istimodi tuas non intermittere tuo Confessario expressè confiteri: nec te eius pudeat. Nam ad hostes nostros superandos valde necessaria nobis est humilitas.

Quod attinet ad sanctam orationem: quæ pariter medium quoddam est contra hæc vitia carnalia, & alta: scire te oportet, eleuationem mentis in DEVM, esse vtilissimam, semperque faciendam cum proposito orandi DEVM pro victoria contra hos tuos hostes. Caueas verò, ne tentationes has, mentis tuæ cogitationibus coram Deo explices, quasi ostensurus ipsi quæ sit tentationum tuarum malitia & iniuria. Nam ex earum commemoratione, facilis in delectationem de iisdem lapsus est. Et
hæc me

hæc modo tibi in cautelam sufficientiant.

Cum tentationes carnales iam te deseruerint, nequaquam in animum induces tuum, deinceps te ab iis fore liberum atque securum: sed continuè tui curam habeas, ne quid eorum, quæ tibi ad easdem tentationes occasionem præbent, in animum tuum admittas: etiamsi tibi fortè videatur consultius cum iisdem mente pugnare, propter alicuius boni operis ac virtutis exercitium. Nam in tali persuasione latent doli corruptæ naturæ nostræ, & laquei diaboli ad inuoluendum animum, & pelliciendum ad aliquam delectationem.

CAPVT

CAPVT XII.

De pugna contra acediam, negligentiam, pigritiam.

DILECTE fili, vt ab hoc pernicioso vitio tutior esse possis, omnem tuam industriam, diligentiam viresque impendas, vt bonis inspirationibus locum apud te prompta voluntate concedas, omnemque terrenam consolationem, curiositatem, & superflua negotia, quæ tuo statui non congruunt, declines.

Cùmque pro eo qui in hoc Acediæ vitium lapsus est, non inueniatur remedium præsentis

us,

us, quàm operari bonum, à quo tamen ipse, vt piger (qui molestiam ac fatigationem potius, quàm fructum laboris cōsiderat) omnino abhorreat: Idcirco bonum istud sæpe mente versabit, sibi que planè persuadebit vnicā mentis eleuationem in D E V M, vnicamque genuflexionem, propter nomen ipsius factam, maioris valere, quàm cunctos thesauros totius mundi. Fatigationem vero ac molestiam, cum labore coniunctam, adeò apud seipsum occultabit, vt longè minor, leuioraque appareant, quàm reuera fuerint: Vt si tibi quandoque vacandum sit piis meditationibus vnica hora tota: idque lux pigritiæ nimis diuturnum, atque molestum videatur. pie dolo

SPIRITVALIS. 91.

tuo corpori persuadeas, tantum dimidiatum quadrantem vnus horæ te huic labori velle tribuere, moxque cessare. Quæ mora vbi transierit, iterum corpori tuo persuadeas, vt paulò diutius sustineat. tunc te cessaturum: idq; toties repetas, donec hora, tota transierit, sicque pigritiam tuam facile excuties.

Si autem in teipso experiaris, corpus tuum laborem huiusmodi ferre non posse: licebit tibi eundem differre in aliud tempus. donec paulatim assuefeceris corpus, vt maiori alacritate ac feruore deinceps se ad istos pios labores accommodet.

C A P V T X I I I**Quomo-**

*Quomodo sensualitatem suam
homo regere debeat.*

DILECTE fili, hoc age
quàm attentissimè, vt sen-
sualitas tua, per quam dia-
bolus ingredi solet in te,
sit Ianua vera ac patens, per qua
ad te veniat DEVS tuus. Et quan-
do tibi cum aliqua terrena crea-
tura quidpiam negotij est, noli
eidem corde adhærescere, sed le-
ua oculum mentis tuæ ad DEVM
tuum, qui in creatura illa, tan-
quam in opere suo, latet abscon-
ditus. Deinde excita in te quo-
que memoriam Dei, & cogita
quod idem ipse DEVS, etiam in-
te sit: atque tunc eum ipso sic lo-
qui

SPIRITVALIS. 93

qui incipias. O clementissime,
 sempiterneq; Deus meus, tu mihi
 semper praesens ades, & peni-
 riusquam ego mihi me ipsi praesens
 sum: & ego non confundor. tu
 obliuiosus & ingratus tibi esse, ut
 tui nunquam meminerim: neque te,
 eheu, diligam & colam ut debeo
 Alias quoque eleua intellectum
 tuum, & contemplare summam,
 incomprehensibilemque perfe-
 ctionem Dei, & latere in bonis
 diuitiis, beatitudine ipsius abun-
 dantius, quam si tua solius essent
 omnia. Exulta quoque gaudio
 maiori quod ipse sit DEVS in-
 comprehensibilis, cuius Maesta-
 tem peruestigare nequeas, quam
 si eandem comprehendere, in-
 tel lige

94. P V G N A

telligere que posses. Porro si in
 creatura aliqua rationali obser-
 uas quandam perfectionem vir-
 tutum & dona nonnulla, quæ
 ipsi à Deo benignè donata sunt:
 (vt sapientiam, intellectum, pie-
 tatē, iustitiā, & similia) nō cō-
 siderabis ea vt sunt in homine,
 hoc, sed reducito ea ad Dominū
 D E V M tum & dic: *Deus meus,*
ecce hi sunt riuuli, qui ex te ve-
ro ac viuo, æterno, increato fon-
te di manant: hæ sunt merces in-
exhausti maris bonitatis tue in-
effabilis.

Si autem te sentis ob pulchri-
 tudinem alicuius creaturæ ad
 complacētiā allici, protinus
 cogitationes tuas à terrena pul-
 chri-

SPIRITUALIS 95

chritudinis specie eleua ad pul-
chritudinem cælestem, in eaque
sola te oblecta & dic: *Deus me-*
us, quando venient dies, vt in te
solo queam delectari?

Aliud remedium pro custodia
ab inordinata delectatione in cre-
aturis. sit hoc. Cum te sentis ab
re quapiã ad complacentiã, oble-
ctationeque allici, confestim cû
intellectu tuo pondera quã dolo-
sè infernalis serpens (qui nila-
liud quærit, quã vt animã tuã
aut occidat, aut saltem lætali-
ter vulneret) sub ista oblectatio-
ne lateat absconditus. Proinde
vbi hocprehenderis, audacter
dicit: *Maledicte serpens, quã*
callide hic lates absconditus vt
me tuo veneno inficias? Et mox

eleua

eleua mentē tuā ad Deū, dicens :
*Benedicta sit bonitas Dei mei in
 eternum, quia mihi hostem hic
 latentem animæque meæ dolose
 insidiantem, tam benignè dete-
 xit.*

In rebus verò quæ sensualitati
 tuæ aduersantur, doloremq; af-
 ferunt, ita te ferè exercitabis. Vbi
 eidem tuæ sensualitati durū quid
 perferendum occurrit (vt æstus,
 fames, ægrotudo, plagæ & simi-
 lia,) eleua mentem tuam ad vo-
 luntatem illam æternam, cui ab
 æterno ita placuit, & à qua tunc
 quoque decretum fuit, vt tu hanc
 aut illam calamitatem, hoc tem-
 pore, & tanto cum dolore pate-
 reris, sicut nunc pateris. Idcirco
 ex sordis tui iucunditate apud
 teipsum

teipsum hæc dicit.

O sempiternæ, dilectissimeque
Domine Deus meus, iam tua in
me impletur voluntas, qua tibi ab
æterno placuit, ut hoc eodem tē-
pore & tali modo, mensura, nu-
mero mihi euenirent, quæ nunc
sustineo: atq; id totum propter
honorem ac gloriam tuam, & a-
nimæ meæ salutem. Scio enim
quod nunquam ea mihi euenire
permisisses: nisi ad gloriam tuæ
maiestatis illustrandam & meam
salutem plurimum conferrent.

Similes quoque cogitationes
tibi facies cælo turbido, pluuio
niueo, & in quibuscunq; aliis

F

tristi-

tristibus euentis, quæ ab hominibus impediri non possunt. Si quid verò legis quod te delectat, itidem cogitationes tuas conuer-
tas ad Dominum Deum tuum, in eoque solo te oblectes. Nimirum firmiter apud te statuas, ipsum sub iisdem verbis, quæ legis sese occultare, tibi que suauiter per ea loqui. Similiter quoties in animo tuo, cogitatus alicuius complacentiæ ac delectationis, ex quacumque re vel actione bona excitatur: protinus conuer-
te mentem in Deum, ipsumque summa cum humilitate ac reuerentia adora: illudque bonum ab ipso solo profectum agnoscens, toto corde ei pro eodem gratias agas.

CAPVT XIV.

*De ordine pugnandi cum hosti-
bus nostris.*

IN pugna spirituali contra in-
ordinatos affectus, & quasil-
bet aduersitates, huiusmodi
ferè ordo seruabitur. Primum in-
gredere cogitationibus tuis in ar-
chium animæ tuæ, & diligenter
dispice, quinâ affectus in ea præ-
cipuè dominetur, & à quibus co-
gitationibus & motibus frequen-
tius tentetur ac molestetur. De-
in vertas te contra illum hostem,
qui tibi plus molestiarum & pe-
riculorum affert, atque iam iam
in te manus suas mittit, vt obru-

at & perdat, eique viriliter te opponere. Veruntamen tempore quieto, cum a nullo hostium tentaris & affligeris. tu ipse prouoca ad certamen hostes tuos, potissimum illos, qui tibi præceteris molesti sunt, frequentiusque te decipiunt, atque turpius coram Deo confundunt.

CAPVT XV.

Quid faciendum illi, qui ab hostibus deuictus, grauitèrque est læsus.

SI te contingat ex imbecillitate, aliisque defectibus, adeoque & nequitia, voluntateque mala, in aliquod vitium incidere

incidere, protinus conuerte me-
 tem tuam ad Deum: & primum
 quidem tuam ipsius vilitatem,
 ad animam reuoca, teque ipsum
 odio habeas. Deinde te recolli-
 ge, & denuo ad Deum conuersus,
 ardenti corde confitearis & dic:
*Domine Deus meus, ecce gessi me
 qualis sum. Quid enim à me ali-
 ud expectandum, quàm sordes la-
 psus atque peccata? Doleo, Deus
 meus, ex toto corde meo. Eheu fa-
 reor, quod multò deteriora perpe-
 trassem, grauiusque lapsus fuisset,
 nisi me manus tuæ immensa boni-
 tatis singulariter custodiissent:
 pro quo etiam tibi meritò grati-
 as ago, habeoque quàm maximas.*

*Tu Domine Deus meus age mecum
secundum diuitias miserationum
tuarum, ne permittas me extra
gratiam tuam viuere, aut sanctif-
simam tuam Maiestatem deinceps
offendere.*

Hæc vbi corde sincero effudi-
sti coram Deo, noli sollicitè co-
gitare an tibi Deus peccatum i-
stud dimiserit, nec ne: quia hæc
curiositas sapit foetidam animi
superbiam, & grauem diaboli la-
queum, reddit etiam te inquietum,
& tempus sine fructu con-
sumit. Ergo purè te ipsum proice
in paterna brachia clementissimi
Domini Dei tui: & resume exer-
citationes pugnae tuæ, ac si nun-
quam lapsus fuisses. Et licet vno

die

die sæpius labaris, seu ab hostibus tuis plura vulnera accipias: nullatenus tamen desperabis, aut pusillanimis eris, aut tibi metues: sed toties repete consueta pugnarum exercitia, sicut fecisti in principio, primò, secundò, tertio, quarto, & quoties opus fuerit.

Hoc genus exercitationis vehementer displicet diabolo, quod sciat illud magnoperè placere Deo & ob id grauitèr machinatur, vt nos ad illud frequentandù tepidos reddat. Tu verò còtra, hoc maiorem tibi vim facies ad illud frequentandum, quo videtur esse durius atque molestius. Ideoque nec tædebit te illud in quolibet lapsu, & amissa contra hostem victoria, aliquoties repete-

re. Et licet post lapsum primum, vel alterum ac tertium in te sentias grauem turbationem, confusionem, diffidentiam, tamen cōtende ante omnia, vt interiorē animæ quietem recuperes, teque solum ad Dominum Deum tuum conuertas. Nam turbatio animi, ex admissō peccato proueniens, non est indicium offēsi à te Domini Dei tui, sed damnōrum variorum, quæ tu tibi metuis.

Istam autem animi tui quietem sic ferè comparare poteris. Facta ad Deum cōuersione & deprecatione peccati, deinceps obliuiscere peccati tui penitus: & solum contemplare ineffabilem Dei tui dilectionem, qua desideret summopere, vt te sibi vniat

& x.

ternæ beatitudinis participem reddat. Hac autem contemplatione finita, & corde tuo in pia tranquillitate constituto, iterum verte cogitationes mentis tuæ ad lapsum tuum, & facito quod in huius capituli initio docui: temporeque confessionis peccatorum (quæ sæpius facienda est) reuolue omnes lapsus atque defectus tuos, eosque detege ac confitere simpliciter tuo Confessario.

CAPVT XVI.

Quod spiritualis homo semper debeat habere cor quietum ac letum in Domino.

DILECTE fili, vt cor tuum
 in spirituali hac pugna,
 ab omni angustia ac per-
 turbatione quietum seruare pos-
 sis. diligenter teipsum obserua,
 & fidelem tibi constituas specu-
 latorem: qui cum aliquid quod
 te possit turbare molestareque
 perspexerit: confestim signo da-
 to te præmoneat, vt ad defensio-
 nem tempestiuè te armare vale-
 as.

Etsi contingat (vt solet nimis
 sæpè) te ex euentu improuiso
 grauiturbari, protinùs omni-
 bus negotiis alijs sepositis, con-
 tende vt denuò quietum ac læ-
 tum cor tibi concilies. Quo acce-
 pto, rectius cætera præstare po-
 teris: quia animo turbato ac in-
 quieto

quieto nihil efficies : & diabolus occasionem inde sumit te grauius tentandi. Quoniam ipse huiusmodi sanctam animæ quietem seu pacem vehementer metuit, tanquam tabernaculum Dei, in quo ipse multa mira operatur. Propterea quoque pestifera sua astutia non omittit nos etiã sub specie boni decipere. Quoniam sæpè in nobis excitat affectus ac desideria bona: sed oportet eos, ne decipiaris, ex fructibus eorum diligenter dijudicare. Nam cor inquietum reddent.

Quare cum speculator tuus tibi dat signum, adesse quendam affectum bonum, qui cor tuum cupiat inhabitare, caue vt intro mittas eum prius, quàm voluntatem tuam ab eius desiderio totam

tam expoliaueris: eumque Deo supplici oratione obtuleris, simulque coram ipso tuam ignorantiam ac cæcitatem humillime confitearis, & attentissimè ipsum inuoces ac ores, vt lumen gratiæ suæ tibi benignè impertiat, ad cognoscendum & diiudicandum affectus hic bonus à gloriosissima sua Maiestate, an à reliqua terrena proueniat.

Er semper esto memor subiugationis, mortificationisque tuæ propriæ naturæ, priusquam vllum bonum affectum in te admittas, etiã à Deo immissum. Quia gratiora ei sunt opera, quæ ex voluntate tua piè mortificata proueniunt, quàm quæ ex desideriis tuæ viuidæ Naturæ feceris. Et sæpe plus placet Deo tuæ

et orationibus tuis de manu in
 108

voluntatis mortificatio, quam i-
psum opus bonum.

Sic expellendo vanos, prauos-
que affectus tuos nec bonos ad-
mittendo in animum tuum (quod
etiam custodire debes) donec
natura tua propria, cum omni-
bus suis affectibus ac desideriis
suppressa ac mortificata sit, sem-
per quietus eris, & castrum cor-
dis tui tutum ab hostibus conser-
uabis, a crebrioribus reprehensi-
onibus, & afflictionibus interio-
ribus tui ipsius. Istæ enim non
semper a Deo, sed a diabolo quan-
doque suggeruntur, Ex fructibus
autem eorum cognosces unde po-
tissimum oriantur. Nam si ex
reprehensiones te humilem at-
que quietum custodiunt, dili-
gentioremque in bonis operibus
G red.

110.

PUGNA

reddunt plamque in Deum confidentiam non auferunt: tunc eas suscipe tanquam à Deo inspiratas, quæ licet ad ianuam cordis tui interiorius pulsat, vt te ipsum discas cognoscere. Si autem te inquietum, pusillanimum, ad opera bona pigrum, & erga Deum diffidentem reddunt, idque eo præcipue tempore, quo easdem interiores reprehensiones, afflictionesque in te sentis, pro certo habeas non à Deo, sed à diabolo eas tibi suggestas esse. Huiusmodi ergo ne admittas in animum tuum, sed in tuis consuetis piis exercitationibus hilariter persistas quasi nihil istarum suggestionum in te senseris.

CAPVT XVII.

Quod

*Quod diabolus hominem sæpe per
pia proposita decipiat, & a
profectu virtutum im-
pediat.*

PRÆter hæcenus detectos di-
aboli dolos, etiam alius hic
dètegendus est: nimirum pi-
um propositum desiderium-
que pugnandi contra præterita
peccata grauiora. Id enim pro-
pterea homini suggerit, vt dum
in his animi suum occupat,
suorum quotidianorum peccato-
rum quibus tamen vehementer
obnoxius est, obliuiscatur, nullã-
que contra ea pugnam suscipiat.
Qui autem suæ salutis curam ha-
bere voluerit, debet præcipuè cū
G 2 vitijs

vitijis proximis certamen subire,
 eaque vincere & à se precul fu-
 gare. Quod quia sæpe negligimus
 fit vt in multa mala prolabamur:
 velut qui noua semper accipiunt
 vulnera, & nullam quærunt me-
 dicinam. Nam huiusmodi pro-
 posita pro factis reputâtes in pro-
 priam complacentiam & laten-
 tem superbiam incidimus.

Vnde cum ne verbum quidem
 durum, nedum verbera, placido
 animo suscipere, perferreque va-
 leam⁹, sublimibus contemplati-
 onibus vacamus, in ijsque propo-
 nimus, etiam purgatorij pœnas
 purè propter amorem Dei pati-
 enter sustinere. Cumque ipsorum
 voluntas inferior siue sensualitas,
 nihil quod molestum sit dolorè-
 que afferat, in se sentiat: tantum-
 que ad

que ad futuras calamitates respiciat profectio valde ineptè ac temerè sibi imaginantur, se ex eorum esse numero, qui summè patientes sint, & ipso facto multa grauias sustinere pro Deo valeant.

Vt ergo, dilectè fili, dolù hunc effugias, propone tibi, non solò animo, sed & ipso facto pugnare cum proximis hostibus tuis, qui & molesti tibi valde sunt, & ipse opere aduersantur. Inde facile cognosces, an illa proposita tua vera an falsa, firma an debilia sint. Nec possum tibi vllò modo suadere, & pugnare contendas contra hostes, qui te non infestant, nisi certò deprehendas, eos te breui inuasuros. Sic enim tibi licet contra eos pugnare priusquàm in te veniant, vt deinde in ipse

conflictu te sentias fortiorē. Nolum tamen tibi vt persuadeas, te per pugnam antecedentem, hostes tuos iam superasse: nisi multo iam tempore in virtutum studijs exercitatus sis. Nam in hoc casu, permillum est suscipere proposita pugnandi contra peccata præterita grauiora, etiamsi leuiora nonnulla delicta, ex singulari Dei prouidentia superare non possimus, vt in humili agnitione propriæ imbecillitatis permaneamus.

Sed qui negligentes sunt in superandis leuioribus delictis, putantque se grauioribus facile posse resistere, insigniter vanti sunt ac præsumptuosi. inciduntque in laqueos diaboli.

CAPVT XVIII.

Quibus dolis diabolus nos à virtutum studijs abducere moliatur.

VTitur porrò diabolus alio quodam astu, vt nos in via virtutum ambulantes, abducatur in deuia: Id est, à virtute in vitium. Incidit quidam in morbum aliquem, quem patienter ferre desiderat, diabolus (ne si ita perseueret, virtutem patientiæ consequatur) suggerit ei motus ac desideria huius vel illius boni operis faciendi, si sanitati restitueretur: quodque Deo reuerentius, ac dignius seruire: sibi, suisque, & pauperibus plura officia

beneficiaque præstare possit sanus, quam infirmus. Et hæc desideria in tali infirmo paulatim magis magisque accendit, donec eum pertæsum & impatientem reddat infirmitatis suæ, quod per eam ab istis bonis faciendis impediatur. Atque hoc dolo eum, qui ad virtutem patientiæ sese exercebat, in impatientiæ vitium nequiter præcipitat. Non sub ratione vitij, sed impedimenti quo retardatur ab executione bonorum operum in quæ inordinate fertur.

Neque hoc satis: sed pergit & eidem infirmo suggesta desideria de bonis operibus, quæ sanus facere posset, rursus dolose eximit, ipso etiam non aduertente: solumque in eo desiderium sanitati s

tatis recuperandæ relinquit : aut si eam non propediem obtineat, in grauem tristitiam, & ipsissimâ labatur impatientiam.

Contra hunc ergo nefarij hostis dolum, deceptionemque, remedium optimum est, vt in infirmitate, aut alia quacumque aduersitate constitutus, sedulo caueas, ne motum, desideriumque in animum admittas vllum, quod non possis quamprimum implere : alioqui reddet te sollicitum ac inquietum.

Et attende diligenter, sæpè eum qui labitur in impatientiam, non putare id ei accidere ex sua quam patitur aduersitate, sed ex impeditioe ab operum bonorum exercitio, quæ ex ea oritur. Proindeq; impatientiz suæ cau-

sam non refert in ipsam infirmitatem vel aduersitatem, sed partim in seipsum, quod eam commeruerit, & quasi accersuerit: partim in eos quibus molestus esse debet etiam inuitus: partim denique in omissionem spiritualium exercitiorum.

Ita ambitiosus qui dignitates aut officia quæ ambit assequi non valet, dicit se non sui causa conqueri & dolere, sed ob necessitatem suorum cognatorum, quos iuuare debeat vel similia. Quod verò hi se decipiant manifestum est ex eo, quod non ita turbantur, cum aliis mediis & personis eidem contingunt effectus, qui eis molestiam afferre videbantur & sub quibus suum vitium occultabant.

Verbi

Verbi gratia. Dicit infirmitatem tuam te non reddere impatientem, quod molesta sit tibi: sed quòd grauentur qui in ea tibi ministrant. At si contingeret easdem personas tibi ministrantes, etiã aliis infirmis ministrando grauari, parũ te afficeret. Vnde aperte deprehendis, non illorum molestationem, sed tuam ipsius cupiditatem esse causam impatientiæ tuæ. In hunc modum etiam poteris dolos in aliis rebus ac negotiis tuis latentes facillè deprehendere.

Quamobrem te hortor vt cù tuam crucem patienter tollere possis, nullatenus ab ea liberari desideres: quoniam ex isto tuo desiderio, duo tibi grandia mala eueniunt Alterum quòd au-

frat à te virtutē paciētīæ, aut sal-
tem viam sternat ad impatientie
am. Alterum quod prius te-
merito apud Deum, qui breuis-
simi temporis patientiam, cum
proprie tuæ voluntatis in ipsius
diuinam voluntatem resignatio-
ne coniunctam, in opus per-
fectæ paciētīæ reputat.

In his ergo & aliis operibus.
negotiisque tuis omnibus, hanc
tibi regulam serua: vt cor tuum
à desideriis omnibus subtrahas
atque expurges, nihilque aliud
petas, quam quod diuinæ volun-
tati placeat, idque cum humili-
tate atque simplicitate. Quo fa-
cto in nulla deinceps aduersitate
facile turbaberis: quod nulla ti-
bi accidere possit absque bene-
placito diuinæ Maiestatis. Atque
hæc faciens, nunquā à via pette.

tionis aberrabis. Quando autem pro aduersitate quã sustines. pel-
lenda, medijs quibusdam vti ne-
cesse est, sollicitè te obserua, ne
affectus cordis tui iisdem adhæ-
rescat. Neue iisdem vtaris vt ab
aduersitate libereris: sed quia
Deo sic placeat, vt his medijs v-
taris. Atque tunc non turbabe-
ris, etiamsi illa tibi non condu-
cant ad liberationem ab aduersi-
tate.

CAPVT XIX.

*Quomodo aduersarius noster infi-
diosè moliatur, vt virtutes no-
stræ acquisite, nobis oc-
casio sint ad ruinam.*

CAllidus ac pestifer ille serpens non intermittit nos etiam tentare per virtutes nostras acquisitas, ut fiant nobis occasio ad ruinam. Itaque molitur omnia, ut nos ad complacentiam & oblectationem in iisdem inducat. Indeque in nobismet ipsis elati, in graue crimē superbix prolabamur.

Ut sis verò ab hinc periculoso lapsu tutior, persiste semper in aperto campo, & perseuera in vera, humili atque secura meditatione vilitatis tuæ: considerans quòd ex te ipso plane nihil sis, nihil scias, nihil possis: nec quicquam aliud in te ipso habeas quàm æternam damnationem,

Curabis quoque sedulo, ut cogitationes tuas omnes quæ te à
tui ipsi-

tui ipsi^o agnitione abtrahunt, longe à te repellas. Cum enim istæ à manifestis tuis hostib⁹ suggerantur, persuadeas tibi certò, nisi eas animo excluderis aut te prorsus enecabunt, aut graue saltem vulnus animæ tuæ infligent.

Quod vt verum esse intelligas, hanc tibi trado regulã. Cōtemplaturus vtilitatem tuam, non vertet cogitatum tuum ad dona ac beneficia, quæ in te sunt quod ea non sint tua sed Dei: sed ad id quod tuum est, & tunc rectè iudicabis, quantus vel potius quàm vilis sis. Sic autem id efficiet. Cogita tempus quod te antecessit, & continuo deprehendes te ab æterno nihil prorsus fuisse: nihilque etiam te fecisse neque facere potuisse, vt vitam

aut quamcunque rem aliam cō-
 sequeris. Si deinde cogitas tē-
 pus, quo aliquid esse cōepisti, in-
 telliges pariter te hoc ex Dei so-
 lius pura dilectione, benignitate-
 que accepisse: quia ipse & crea-
 uit te & vitam tibi dedit, quam
 & ipse solus in te conseruat: &
 cuncta quæ habes, scis ac possi-
 des. Itaque ne minimam quidem
 occasionem in te ipso inuenies,
 vnde putes te aliquid esse, aut
 pro aliquo præ cæteris habendū.

Tam quod attinet ad statum
 tuum gratiæ & virtutes ad benè
 operandum tibi datas: si natura
 tua omni diuino auxilio priuetur
 numquid quidquam boni per se
 operari poterit? Si præterea ver-
 teris cogitatum tuum ad multa
 tua opera mala & peccata, atque
 ad

ad alia peiora quæ indubiè perpetrasses, nisi Dominus Deus noster dextera suæ diuinæ gratiæ te custodiuisset, impediuisset, abstraxisset, cognosces facile, impietatem tuam. tum propter longitudinem temporis, quo eidem immersus fuisti, tum ob multitudinem iniquorum factorum prauarumque affectionum tuarum, tam grandem esse, vt neque numerari, neque verbis exprimi possit: & ita quasi alter Lucifer infernalis iam sis, aut certè fieri potueris. Quamobrem nisi velis esse fur aut Sacrilegus, qui Domino Deo sua bona furetur, sibi que attribuat, sed cupis omnino esse ac haberi is, qui reuera in te ipso es: iure debes te ipsum de die in diem ac semper deteriorè estimare.

Attende tamen diligenter hanc agnitionem, confessionemque tuam propriam vilitatis coniunctam esse debere cum iustitia: alioqui tibi plus noceret quam prodesset. Nam si in tali agnitione tui ipsius superaueris aliquem, qui ob suam cæcitatem se putet aliquid esse, ac pro tali ab aliis haberi cupiat: indeque velis ut homines te habeant pro aliquo, quem tu primum perdidisti, & longè deterior es illo. Propterea ut agnitio vilitatis, malitiæque tuæ vera sit, teque Deo acceptabilem reddat, non solum tu te ipsum vilem ac impiū agnosces, sed & talem te geres atque tractabis. & ab aliis pro tali haberi tractarique desiderabis.

Esti quandoque contingat, ut propter

propter aliquod bonum opus, quod Dominus D E V S per te dignatus est operari, bonus habearis, amaris, lauderis, cautus esto, nec te patiaris à prædicta agnitione verissimæ vilitatis tuæ ullatenus abduci: sed conuertas te in corde tuo ad Dominum Deum, & d e c:

*Domine Deus meus, ne permit-
tas, vt in mentem mihi veniat,
urari tuam diuinam bonitatem.
Deinde vertas te ad illum qui te
laudauit, & dic intra teipsum.
Quid iste me bonum æstimat, cum
reuera nemo bonus sit, nisi solus
Deus meus:*

Hæc si feceris, verè Deo reddis quod ipsius est, & te ad maiorem gratiam accipiendam disponis.

CAP.

CAPVT XX.

*Vt in pugna Spirituali nunquam
nobis blandiamur de hostibus de-
uictis: sed solitas nostras exerci-
tationes subinde iteremus, ve-
lut adhuc essemus tyrones
in hac spirituali pa-
læstra.*

Dilecte fili, præter vniuersa
hactenus à me tibi dicta,
vnius adhuc te admonere
debeo: nempe ne tibi per-
suadeas vmq̃am, te passionum
tuarum aliquam penitus supe-
raste, quòd longo fortasse tem-
pore, nullam illius motum in te
sense-

senseris. Sed subinde renoua-
 as solitas exercitationes spiritua-
 les tanquam tyro seu paruulus
 modo natus ad pugnam, qui in
 ea se ante hac numquam exer-
 cuit.

Quod quidem tunc maximè
 faciendum est, quando perfectio-
 nem eam, ad quam nos Deus
 vocauit, sectari volumus. Quo-
 niam tam copiosa ac sublimis ea
 est, vt numquam dicere possimus
 quòd vel prima saltem initia ad
 eandem in nobis posuerimus,
 præterquam quod nonnumquã
 vitium, ex deceptione latentis
 superbiæ nobis virtus esse vide-
 atur.

CAPVT XXI.

De Sancta Oratione.

Dilecte fili, haecenus, iuuante Deo audiuius ac didicimus de diffidentia sui ipsius, de confidentia in Deo, & de exercitatione: quæ media tria, nobis necessaria sunt ad consequendam victoriam aduersus passiones ac motus inordinatos sensualitatis nostræ. Sequitur nunc quartum medium eò necessarium, sancta oratio: quæ inter cætera optimum ac efficacissimum est, ad obtinendum à benigna largaque manu Dei quodcunque bonum. Ut autem oratio tua grata & efficax sit: has ferè condiciones seu proprietates habebit sibi iunctas.

Prima

Prima vt in corde tuo semper ardeat fingulare desiderium, Domino Deo tuo ita seruiendi vt ipsi quàm maximè placuerit.

Secunda, vt sit in te vera ac constans fides, Dominum Deum daturum omnia, quæ ad ipsius cultum, & tuam salutem tibi sine necessaria.

Tertia, vt ad S. orationem nõ alio proposito accedas, quàm vt Dei, non tua voluntas impleatur idque tam in petendo, quàm in impetrando. Videlicet ne te ad orandum quidquã aliud moueat, quàm quod Deus velit vt ores: neue ob aliam causam cupias exaudiri, quàm quod ita placitum sit apud Deum. Breuiter: totum tuum propositum erit, vt petas voluntatem tuam
con.

conformari cum voluntate Dei :
& nequaquam tentes voluntatem
Dei flectere secundum volunta-
tem tuam.

Quarta, vt oratio tua semper
iuncta sit cum cæteris supradictis
spiritualibus exercitijs, ita vt nul-
lum sine altero suscipias. Tamen si
enim diu multumque Deum pro
consequenda aliqua virtute ores,
& nullam exercitationem pro e-
adem comparanda adhibeas, ni-
hil aliud agis quam quod Deum
tentas, & nihil impetras. Post-
quam autem oraueris ad Deum,
mox excita in te spem viuam at-
que constantem in ipsum, quod
ex ineffabili dilectione sua tibi
petitam gratiam seu donum, aut
aliud eò præstantius, vel verum-
que simul daturus sit. Et quam-
quam

quam tam diu tortoise differat
 dare, ut putes te nihil impetra-
 turum: tamen hanc spem con-
 stanter in te retine, nec vniquam
 orationem, aut exercitationem,
 aut fiduciam tuam propterea in-
 termitte.

Quinetiã si tibi videatur, quod
 Deus te ab oratione repellat: ni-
 hilominus te ipsum magis magis-
 que ante conspectam eius humi-
 lia: simulque fidem ac spem in
 ipsum in te adauge & conforta.
 Nam quo frequentius, etiam in
 vehementi huiusmodi repulsa, ac
 manifesta quasi reprobatione o-
 rationis tuæ, restiteris, spemque
 constantem eõceperis, hoc quo-
 que gratius obsequium præstabis
 Deo. Sed & semper gratias ages
 Deo, atque non minus sapient e

prudenter benignum, amantemque:
 cui ipsum iudicabis, quando te
 ab ipso non exauditum arbitra-
 ris, atque cum obtines quod
 petisti. Itaque semper esto con-
 stanti animo ac læto quodcum-
 que tibi eueniat bonum aut ma-
 lum: humiliterque te infallibili
 sapientiæ, prudentiæ, prouiden-
 tiæque diuinæ submitte.

CAPVT XXII.

*Quid oratio interior, quæ & con-
 templatio, sit: & quis eius vsus.*

Ratio interior, seu men-
 talis, nihil aliud est, quàm
 eleuatio mentis in De-
 um actualement vel virtua-
 lement

lem includens alicuius rei petitionem. Virtualis petitio dicitur quando aliquis mentem suam eleuat in Deum pro impetranda ipsius gratia: suamque ipsi necessitatem, absque vlllo discursu ac consideratione altarum rerum, simpliciter, breuiterque explicat. Ut cum mentem meam eleuo in Deum, & coram ipso agnosco, confiteorque meam ad faciendum bonum, & me a malo custodiendum imbecillitatem. Huiusmodi oratio propriè recteque dicitur virtualis: quia dum mentem meam, sic breuiter aperio coram Deo, ipse satis bene nouit quid mihi desit, & quoniam opus habeam auxilio.

Est autem & aliud genus orationis interioris virtualis, que dicitur

con-

consistit in simplici intuitu seu contemplatione diuinæ mentis. Et fit quando tacite desideramus, Deumque velut monemus vt largiatur quod antea petiuimus. Hunc orandi modum nisi diligenter addiscas frequentique exercitatione tibi familiarem reddas. Etenim ipsa te docebit experientia, quam optima is sit armatura contra quascumque aduersitates atque pericula. Vnde nihil vtilius, quam hunc orandi modum semper in promptu habere, vt eum quoties opus sit adhibere possis.

Actualis autem oratio interior est, quando homo verbis in mente expressis, gratiam à Deo petit. Vt qui intra se absque verbis exterioribus, ad Deum sic orat :
 Domi-

Domine Deus meus, da obsecro mihi gratiam hanc, aut illam, propter honorem Sanctissimi nominis tui. vel : O Deus meus, credo firmiter summæ maiestati tuæ sic placere, ut hanc ab te gratiam petam. O Deus meus impleas in me voluntatem tuam.

In huiusmodi oratione hostem tuum, vel peccata tua, quæ te infestant & affligunt, pariterque imbecillitatem ad iisdem resistendum, coram Deo sistas, & dicas :

O Domine, aspice me creaturam manuum tuarum, quam roseo sanguine tuo redemisti : attende

hostem meum pariter & tuum,
 qui furit ac scuit ut me discer-
 pat, absorbeatque. O Deus me-
 us ad te confugio, in te solo spero.
 Respice imbecillitatem, impoten-
 tiam, imperfectionem meam: &
 e contrario grandem vim, robur
 atque potentiam hostis mei qui
 molitur me suæ tyrannidi subijcere
 si tua potenti defensione destituar.

CAPVT XXIII.

Quatenus homo orationi interiori
 contemplationem aduen-
 gere possit.

Si

S I quandoque certum tempus,
 vt horam vnā & amplius
 mentaliter orare volueris:
 iunges orationi huic medita-
 tiones de vita & morte Christi
 Domini nostri: ita vt opera Chri-
 sti, semper accomodes ad virtu-
 tem quam petis, simulque de iis-
 dem mediteris. Verbi gratia. De-
 sideras acquirere virtutem pati-
 entia: assume ergo meditandum
 aliquod mysterium crucifixio-
 nis Christi Domini nostri. Scili-
 cet quam atrociter spoliatus sit
 uestibus suis, quam truculenter
 uestes, sacris eius vulneribus, ad-
 hærescentes, detraxerint: quan-
 tis cum subsannationibus ac diris
 spineam coronam sacro capiti
 eius iterum, iterumque ac sæpi-
 us extradam denuò impresserint.

vel quomodo ipse innocentissimus Dominus DEVS duro crucis ligno affixus & cum inestimabili vulnerum suorum, totiusque sacri corporis eius dolere in altum leuatus sit. Vel his similes meditationes assume. Quibus applica sensualitatem tuam ut pœnam, quam Christus ista patiens in omnibus membris sacri corporis sui sustinuit, etiam ipsa in se sentiat.

Deinde excita & eleua cor tuum ad Sacram animam Christi & quantum potes meditare summam patientiam ac mansuetudinem, quibus acerbissimos istos, aliosque complures cruciatus, placidissime tolerauit. Quodque idem Dominus Iesus pro honore cœlestis Patris sui, proque salute

lute nostra paratus semper fuerit
 seque obtulerit ad multò plura,
 grauioraque, sustinenda.

Postea aspice eum oculis mē-
 tis sic in cruce pendentem, mar-
 tyrioque affectum, eique asta &
 meditare, quam feruido deside-
 rio pro te pati voluerit, vt eius
 exemplo & tu aduersitates tuas,
 propter honorem ipsius patient-
 ter sustineres. Et sicut ipse vertit
 se ad suum cælestem Patrem pro-
 te orando: ita & tu petas tibi
 grâtiâ concedi vt crucem, qua
 nunc sustines, omniaque incom-
 moda alia, æquanimiter sufferre,
 superareque valeas.

Denique compelle voluntatē
 tuam, vt in hoc consentiat eam-
 que sæpius alloquere, vt crucem
 istam placidè in se suscipiat, &
 con-

constanter perferat. Mox mentē tuam, verte ad Deū Patrem tuum cœlestem, ab eoq̄e humili prece efflagita virtutem patientiæ, vt superare possis: pariterq̄e toto corde ora, vt orationem dilecti filij sui quā indefinenter exaudire dignetur.

CAPVT XXIV.

*De quodam alio modo orandi
per meditationes.*

EST præterea modus quidam alius simul & orandi & meditandi, Videlicet, vbi iam interius magna attentione, ac indefesso studio acerbissimam passionem, omnēque

que miseriam quam dilectissim^o.
 Dominus noster Christus Iesus
 pro nobis sustinuit, medicatus es,
 accommoda sensualitatem tuam
 ut similes dolores quatenus po-
 test fieri, in te sentiat: maxque
 tuis cogitationibus, penetra ac
 perscrutare, quam promptissima
 voluntate Christus Dominus no-
 ster ista sustinuerit. Et post me-
 ditationem maximi doloris, su-
 mazque ac perfectæ patientiæ e-
 ius, verte mentem tuam ad alias
 duas meditationes nimirum pri-
 mō meditare de thesauro meri-
 torum Christi. Secundo de sum-
 mo beneplacito cælestis Patris,
 quod habuit in perfectissima o-
 bedientia dilectissimi filij sui.

His pijs meditationibus ubi
 mentem impleueris proferas eas
 & au-

& ante conspectum Domini tuisitas, perque earum rerum virtutem pete ab ipso gratiam aliquam, qua præcipue indiges. Et hanc petitionem non solum in meditatione cuiuslibet mysterij passionis Christi, sed & cuiuslibet actus interioris vel exterioris quem Christus in tali mysterio exercuit, facere poteris.

CAPVT XXV.

De modo orandi per intercessionem B. Mariæ Virginis.

PRæter iam dictos orandi & meditandi modos, adhuc alius occurrit: Videlicet de gloriosissima superbenedicta vir-

Et a virgine matre Christi Dñi nostri Maria: quod hac ratione comode facere poteris. Primum namque verte mentem tuam ad Deum Patrem: deinde ad unigenitum ac dilectissimū filiū eius Christum Dominum nostrum: Postremo eandem superbenedictam matrem, sanctissimam virginem Mariam.

In meditatione erga cælestem Patrem, duo siste ante ipsius conspectum: nempe summum ipsius beneplacitum, quod habuit apud se ab æterno de super benedicta Virgine Matre Maria, priusquam nasceretur: deinde admiranda opera quæ idem ostendit eum eadem sanctissima Virgo in mundum nasceretur.

Quantum ad primum eleua &
I exalta

exalta cogitationes tuas vtra
 omne tempus præteritum, su-
 praque omnem creaturam, & pe-
 netra vsque ad æternitatem diui-
 næ mentis: atque sic meditare,
 quam celebre gaudium quam
 sanctas delicias diuina Maieſtas
 apud se habuerit super hac bea-
 tiſſima Virgine Maria, eiusque
 pulchritudine longè desidera-
 tiſſima. Cumque Dominum
 Deum in tanto gaudio & iubilo
 inuenisti, contestim summa spe
 atque fiducia eum ora, vt pro-
 pter illud sublime gaudium, tibi
 gratiam & robur spiritus, ad su-
 perandos hostes tuos (præſer-
 tim illud vitium, quod te tunc
 grauius tentat atque moleſtat)
 benigne largiatur.

Deinde progrediaris meditari
 præ-

præclaras virtutes ac dona eiusdem gloriosissimæ Virgini Matris Mariæ, & nunc simul omnes, nunc vero singulas siste ante conspectum cælestis Patris: atque ora similiter vt per immensam bonitatem suam, & propter istas sanctissimæ Virginis virtutes, tibi clementer conferat quod petis.

Postea verte cogitatum tuum ad Filium Dei Dominum nostrum Iesum Christum: eumque admo-neas castissimi Virginalis vteris, qui nouem mensibus ipsum gestauit: itemque reuerentiæ singularis, qua ipsum sanctissima Mater Virgo cum primum natus esset in mundum, prosequiebatur atque colebat. Quoniam tunc statim credidit, ad coluit ipsum vt veram hominem, & Deum

verum: vt filium suum, & creatorem suum, Admone eum quoque oculorum magnæ compassionis, quibus summam eius paupertatē intuita est. Sacrorum etiā brachiorum in quibus ipse Dei filius frequenter recubuit: istorum suauium osculorum, quæ ipsa ei dedit: Lactis, quo ipsum nutrit: Laborum difficilium, plurimarum molestiarum atque dolorum, quæ in vita eius pariter & morte, propter ipsum sustinuit. Propter hæc & similia piissimæ Virginis matris obsequia, nonnullâ dilectissimo eius filio vim afferes vt te orantem exaudiat.

Tandem te quoque vertas ad ipsammet gloriosissimam Virginem matrem Dei Mariam: eamque

que similiter admone: quomodo
 ipsa sola inter omnes v'rgines &
 mulieres, ab æterna sapientia
 immensaque bonitate Dei, in ma-
 trem gratiæ & commiserationis,
 in adiutricem, mediatricem ad-
 uocatam omnium hominum,
 apud Deum præelecta sit: quod-
 que post Deum, eiusque dilectis-
 simum filium, apud neminem
 alium quam apud ipsam melio-
 ra, certioraque præsidia atque
 solatia salutis inuenire ac conse-
 qui possimus. Admone ipsam
 quoque quam verè ac rectè de
 ipsa scribatur ac decanetur: :
 quod nullus eam recta fide in-
 uocauerit, cui non benignè re-
 sponderit, suaque fidelissima in-
 tercessione auxilium non tulerit.
 Denique siste ante oculos eius
 I 3 omnia

omnem miseriam, quam dilectus
 eius filius hic in terris sustinuit:
 & ora vt pro ipsius solius hono-
 re ac gloria, tibi sua piissima in-
 tercessione, impetrare dignetur
 hoc, cuius gratia dilectissim⁹ eius
 filius tā mansuetissime passus est.

CAPVT XXVI.

*Quomodo orandum ac meditan-
 dum sit per Angelos, cæte-
 rosq; beatos in cælis.*

POteris tibi præterea efficax
 medium ad impetrandum
 aliquid à Deo parare, per
 SS. Angelos, cæterosque be-
 atos in cælis. Atque id etiā mo-
 dis duobus efficies: primò si ver-
 tas cogitatum mentis tuæ ad cæ-
 lestem Patrem, ei que listas
 amorem, cultum, laudem: qui-
 bus ipse à tota cœlesti curia glo-

riosè laudatur, honoratur, colitur. Simul quoque sistas ei omnè laborem ærumnas atquemolestias, quæ sancti eius hic in terris, auxiliante ipsius gratia, sustinendo superarunt. Deinde veritas mentem ad eosdem gloriosos spiritus Dei: & inter meditando quòd in summo gradu perfectionis suæ quem possident, etiam nostri semper meminerint, nostramque perfectionem maximopere desiderent, ora eos vt tibi in pugna contra vitia tua fidele auxilium ferre non recusent. Quandoque etiam ipsos inuoca, vt tibi in mortis articulo adsint, & à rugientibus hostibus te defendant, Alias verò meditare quàm præclara gratiarum dona à Deo acceperint, & excita

in te viuudum charitatis affe-
ctum, gaudiumque maximum
quod tanta dona acceperint,
haud aliter ac si propria tua es-
sent: quin imò plus gaudebis
quod ipsi ea habeant, quam si
tibi à Deo data essent: quando
quidem suæ diuinæ Maiestati sic
placuerit.

Vt autem has exercitationes
rectius cognoscas & congruo iu-
stoque ordine peragas: partieris
choros Sanctorum in singulos di-
es hebdomadæ, vt sequitur.

Dominica die meditaberis de
nouem choris SS. Angelorum.
Feria secunda de SS. Apostolis.
Feria tertia de SS. Martyribus.
Feria quarta de SS. Episcopis.
Feria quinta de SS. Doctoribus.
Feria sexta de SS. Confessoribus.

Sab-

Sabbato de SS. Virginibus.

Nullo autem die intermitteres
quasdam habere meditationes &
confugia ad gloriosissimam Vir-
ginem Mariam: ad proprium tu-
um Angelum, ad Gabrielem Ar-
changelum, & denique ad eum
sanctum, quem singulari pietate
veneraris & obseruas.

CAPVT XXVII.

*Quomodo sanctam crucem, &
Christum Dominum in ea affixum
pendentem meditari debeamus:
vt bonos affectus ac motus in no-
bis excitare, vel à Deo consequi
possimus.*

I s

Osten-

O Stendi tibi, fili, paulo ante, quomodo ad orationem adhibere debeas meditationes de S. Cruce: nunc te instruam, quomodo per ipsius contemplationem, pios motus seu affectiones in te suscitare queas. Itaque si quandoque volueris de aliquo articulo S. Crucis ac Passionis Christi meditari, (ut de spinea corona) sic ferè te geres. Meditaberis quomodo innocentissimus ac dilectissimus Dominus tuus IESVS Christus, pro maiori derisu atque contemptu, purpura sit vestitus, eiusque sanctum caput acutis spinis coronatum, & dura arundine percussum: facer eius vultus totus impuris sputis foedatus. Quomodo, inquam, qui est ater-

est æternæ gloriæ Rex quem tot Angelorum myriades humillimè adorant, ab improbis ac vilissimis seruis, irrisoria veneratione turpiter delusus sit.

Cumque huiusmodi, aliisque id genus meditationibus, pium motum, affectumque amoris in te suscitare volueris: eleuabis cor tuum inter meditandum ad agnitionem inexhaustæ bonitatis ipsius Domini Dei tui, eiusque in te dilectionis maximæ: quam ex eo facile colliges, quod tam multa, tamque acerba pro te pati nõ dedignatus sit. Et hac meditatione summæ bonitatis eius amoris in te affectum magis, magisque accendes: indeque ad peccatorum tuorum veram contritionem facillimè permoneberis, Præfer-

tim si agnoueris, te hunc benignissimum, & tui amantissimum Dominum tuum, ob tua solius peccata turpissima crudeliter antea necatum, etiamnum grauiter offendisse.

Ad excitationem vero uiuidæ ac constantis in te spei, mediteris quod idem Dominus Deus tuus, qui est Rex Regum & Dominus Dominantium, in tam grauem, extremamque miseriam se demiserit, ut te a vinculis peccatorum tuorum, diabolique captiuitate absolueret atque eriperet, cælesti Patri reconciliaret, fiduciamque bonam in omnibus necessitatibus ad ipsum confugiendi tibi impertiret.

Si autem meditationibus passionis Domini tui, spirituale gaudium

dium in te volueris excitare, moue cogitatum mentis tuæ à consideratione pœnarum, quas sustinuit: ad utilitates ac fructus, qui ex istis pœnis eius in te redundarunt. Et meditare te, totumque mundum per easdem, a peccatis esse absolutum, iram cælestis Patris sedatam, diabolum fugatum, mortem occisam, oues perditas ad ouile reductas, Angelorum sedes redintegratas. His iungas, quantum gaudium tota sanctissima Trinitas, omnesque cælestium ciuium exercitus, & vniuersa militans Ecclesia, ex istisdem utilitatibus conceperint, habuerintque.

Pro doloris verò ac compassionis affectu, erga eundem benignissimum Dominum tuum
Iesum,

Iesum, ob amarissimam passionem eius ac mortem, in te excitando: non solum meditaberis multiplices plagas sacri corporis eius, sed & grauissimas angustias, dolores atque tristitiam longe maximam sanctissimæ animæ eius. Nam cum summam, ac imperuestigabilem dignitatem cælestis Patris, quæ supra omnia maximopere diligit, satis cognitam haberet, facile poteris æstimare quantas passa sit angustias atque dolores, cum cerneret ipsū summum benignissimumque Deum ac conditorem omnium post tam multa, ingentiaque præstita beneficia, à sua met creatura, tam temere, grauiusque offendi, & peccatis sæpe iteratis surpiter deludi.

Deinde

Deinde quoque eadem sanctis-
sima anima Christi Domini tui
incomparabilem tristitiam con-
cepit atque sustinuit, cum videret
plurimas ac prope innumera-
biles hominum animas, sua pro-
pria culpa atque torpore damna-
tum iri in æternum.

Ad hæc supra modum auxit
dolorem animæ Christi Domini
tui, immensus ac intolerabilis
dolor, quem dignissima, dilectis-
simaque mater sua in eius passio-
ne ac morte perpeffa est, quando
gladius doloris cor eius pertran-
siuit.

Præterea nouum & ingentem
dolorem eadem sanctissima ani-
ma Christi in se experta est, quã-
do per vnitam sibi diuinitatem
cognouit, quam atroces ac diros
crucia-

cruciatus, multa sanctorum martyrum sanctarum virginum milia, pro ipsius amore ac fide sustinere deberent.

In his aliisque similibus meditationibus de Christi Domini tui passione ac morte: subinde recordaberis te ipsum hos illosque cruciatus atque dolores eius, tuis grauibus peccatis atque defectibus ipsi conciliasse: indeque ob ingratiudinem tuam & vehementer tristaberis, & te coram Deo grauititer accusabis. Est autem omnium optima, Deoque gratissima compassio, si tuos inordinatos a flectis atque defectus in te persequaris, eosque contendas prorsus euellere radicibus à corde tuo: quod innocentissimo, benignissimoque Domino tuo, tam

tam grauium dolorum, poenarum, cruciatuum causa fuerunt.

Porro vt perfectum odium contra peccata in te excites ac consequaris: considera in omnibus articulis Passionis Christi Domini tui, quasi ob nullam causam aliam omnia ista passus sit, quam vt per ea in te excitaret, generaretq; odium contra omnia peccata, inordinatosque motus & affectus tuos, vt extirparentur: praesertim contra eos, qui te praeteris infestant, maculant, distrahunt, diuinæq; Maiestati grauius displicent.

Denique vt ex his meditationibus de Christi Dñi tui passione ac morte, etiam admirationis affectum tibi concilies: solcite meditare primò qui sit qui ista pas-

sus

sus est: nimirum summi, maximeque Dei vnigenitus filius, qui pro salute tua de cælo descendit in terram, & homo factus est.

Secundo meditare ob quam causam passus sit. Nempe pro nobis miseris vermiculis, opere manuum suarum, qui ipsum semper offendimus.

Tertio a quibus sit passus. Scilicet a vili ac truculenta turba, omniumque nationum populis.

Quarto quid passus. Opprobria, contumelias, plagas despicatissimas, cruciatusque plures & atrociores quam dici possit.

Quinto quomodo passus. Sane tam insigniter patienti, mansueto cupidoque animo, vt nulla humana mens peruestigare possit. Videlicet quod is ipse mansuetus

suetissimus & ab omnibus derelictus Dominus in omnibus atrocissimis opprobrijs, plagis, cruciatibus suis: tam inuictam patientiam, constantemque mansuetudinem, etiam contra ingrattissimos infensissimos persecutores suos declarauerit, vt nec vllum quidem durum verbum aduersus eos locutus sit: sed ad omnia: vt agnus mansuetus, qui ducitur ad victimam, vocem cohibuerit, animo omni mansuetudine pleno.

Sextò meditare tempus & locum, quando & vbi passus: nam & ea non paruum tibi admirationem parient. Quoniam & tempore solemni Paschæ & in primaria ciuitate sancta, astante dulcissima ac dilectissima matre sua, adeoque coram toto mundo, ipse
 inno.

innocens Christus Dominus su-
us, ista omnia & his multo duri-
ora passus est.

CAPVT XXVIII.

*De sensibili deuotione, & contra-
ria ariditate ac dereli-
ctione fidelis anime.*

Sensibilis deuotio quandoque
oritur a naturali inclinatione
ad eam: quandoque a diabo-
lo: alias ex Deo. A quo au-
tem horum potissimum proue-
niat, ex fructibus eius cognoscen-
dum est. Si enim inde non per-
moueris ad vitæ tuæ emendatio-
nem, merito dubitabis anne ex
diabolo, an verò ex naturali tua
inclina-

inclinacione orta sit: & quo maiorem ea in te suauitatem conciliat, hoc amplior erit dubitandi ratio vnde nam orta est.

Cum ergo sentis animum tuum spirituali dulcedine repleri: ne disputes vnde profecta sit: sed nec eidem inhæreas ac nullatenus ab agnitione propriæ tuæ utilitatis desistas: sed cor tuum ab omni eo cui adhærescit, vehementi spiritu abstrahas: nihilque aliud desideres vnquam nisi solum Deum, eiusque diuinum beneplacitum. Ita fiet vt momentaneæ istæ dulcedines te non decipiant, & si vel à naturali inclinacione, aut à diabolo ortæ sint, vertantur tibi in gratiam, utilitatemque non paruam afferant.

Aridi.

Ariditas quoque seu desolatio animæ oritur aut ex naturali defectu nostro, aut à diabolo, aut à Deo. Et à diabolo quidem immittitur, vt animam reddat tepidam, frigidamque, & à spiritualibus exercitijs, abstractam, ad quærenda terrena solatia abducatur. Ex nobis ipsis oritur, aut propter peccatorum admissorum metum, aut ob tædium spiritualium exercitiorum. Denique immittitur à Deo, vt per eam nos excitet ad maiorem diligentiam in spiritualibus exercitijs, & à curis atque negotijs, quæ non aut ad ipsummet Deum, aut ad ea, quæ nos in ipsum dirigunt, referantur, absterreat: Indeque nos sibi artius vniat, pariterque instruat, nec in spiritualibus quidem gaudijs

gaudijs si eueniunt quiescendum,
neque ea appetenda, sed ex solo
nos ipsi⁹ beneplacito pendere, vi-
ueſeq; debere, ſicut ille qui dixit.
*Dominus dedit, Dominus abſtu-
lit: ſicut Domino placuit, ita fa-
ctum eſt.*

Cum ſenſeris ergo huiusmodi
ariditatem animi tui, excita men-
tem tuam ad diſquiſitionem cau-
ſæ, vnde ea eueniat. Cognita cau-
ſa adhibe prædicta arma, & pugna
aduerſus eam: non tamen eo pro-
poſito vt ſenſibilem illam grati-
am denuo recuperes. ſed vt abs
te remoueas quicquid oculis di-
uinæ Maieſtatis diſplicet.

Adhæc ſedulò cures, vt ne in
ariditate iſta animæ tuæ, ſolita
ſua exercitia pietatis inmittas,
ſed

sed maiori etiam diligentia prosequi contendas. Et quamquam tibi videaris frustra laborare, tamen animo tranquillo ac prompto bibas hunc calicem desolationis tuæ. Si etiam is visque adeo crassis sæcibus turbatæ mentis permixtus sit, ut quo te omnino vertas, planè ignores: nihilominus alacriter perseuera solitarius atque desertus sub cruce sancta: nec quære gaudium exterius, tamen tibi a toto mundo, vel quacumque creatura offeratur. Colare enim debes hanc crucem tuam omnes homines, præterquam tuum patrem spiritualem cui eam fideliter detegas: non tamen ut ab eo aliquid impetres solatium, sed ut te doceat, quid in hac tua ariditate facias iuxta beneplacitum Dei.

Porro

Porro nec sacra Communionem,
 nec oratione neque alio quocūq;
 spirituali exercitio hac intentio-
 ne utaris, vt in aduersitatibus tu-
 is aliquam mitigationē aut con-
 solationem accipias: sed dumtaxat
 eo, vt robur spiritus a Deo
 accipias, vt crucem tuam hanc pa-
 tienter sustinere possis. Erit quan-
 doque ob mentis turbationem
 aut distractionem, non poteris
 commodē intellectu tuo vt ad
 meditationes: tantum habes ac
 conferues in te voluntatem bo-
 nam id faciendi: & adhibe supe-
 rius notatas iaculatorias oratiun-
 culas, seu repentinas eleuationes
 mentis in Deum.

Vtilius tamen tibi est, hanc
 crucem aridæ mentis cum humi-
 litate & multa patientia sufferre.

K

Quic.

Quicquid enim feceris aut susti-
 nueris pro honore Dei, optima
 apud ipsum oratio est. Sed & in
 hoc verè deuotus eris: quoniam
 vera deuotio nihil est aliud quam
 cor promptum, Christum Domi-
 num nostrum, imposita humeris
 nostris sancta cruce, sequendi
 quocumque & quacumque via
 voluerit: ita vt Deum solum ha-
 beat pro Deo: Et quandoque De-
 o, propter Deum renuntiet.

Si ergò homines, præsertim
 religiosi & mulieres, suum in vi-
 ta spirituali ac pia deuotione
 profectum, iuxta hanc regulam
 (& non iuxta sensibilem deuotio-
 nem in quam propè omne studi-
 um ponunt) examinarent: haud
 dubiè non tam ingrati, sine omni
 utilitate abuterentur sensibili de-

uotione ac dulcedine, quam Deus ipsis propterea largitus est, vt maiori zelo deinceps se dederent suæ diuinæ voluntati, qui tantummodo propter salutem nostram operatus est vniuersa.

Quamobrem plurimi seiplos decipiunt, qui cum ab impuris abominabilibusque cogitationibus obruuntur, protinus pusillanimes fiunt grauiusque sibi timēt, tamquam à Deo derelicti: arbitantes impossibile esse, vt Deus cum suo spiritu in mente sic turbata & obnubilata habitet. Atque in his cogitationibus semet ita inuoluunt, vt paulatim in grauem sui ipsorum displicentiam, ac quandam velut desperationem incidant. Quod cum intra se deprehendunt confestim ad soli-

tas accurrunt exercitationes, vt
quietam mentem recuperent. Sed
nesciunt se in hoc esse ingratos
Deo, qui huiusmodi turbationes
in ipsis ideo fieri permisit, vt ad
agnitionem propriæ vilitatis per-
mouerentur: indeque vt miseræ,
fragiles, desolatæ creaturæ, ad
ipsum gloriosissimum Dominum
Deum, conditorem suum arden-
tius, diligentiusque confugerent.

Itaque, fili, in huiusmodi ad-
ueritate constitutus, hoc solum
facito: meditare de tua ipsius vi-
litate in eaque meditatione te ip-
sum humilia, tuosque prauos affe-
ctus intimè considera. Hos nam-
que Deus in te esse permisit, vt
dignosceres quam proclius ex
te ipso sis ad omne genus vitio-
rum: que dque sine diuina custo-
dia,

dia, auxilio, defensione, conti-
nuè iisdem profundius immerga-
ris.

Deinde quòque apud te ipsum
concipe spem bonam ac fiduciam
in Dominum Deum tuum, eò quod
videas ac sentias, ipsum solum
permisisse te labi in hanc gra-
uem aduersitatem, vt occasionem
acciperes ad ipsum per humilem
inuocationem, orationemque ap-
propinquandi. Propterea & ipsi
mox gratias agito pro huiusmodi
perturbationibus. habeasque pro-
certo, prauas quasque cogitatio-
nes citius depelli mansueta pati-
entia, quam sollicito studio eas re-
pellendi.

CAPVT XXIX.

Quòd ad extirpandos prauos affectus non sit efficacior medicina, quam digna sumptio sanctissimi Sacramenti Eucharistie.

Sacrosanctum sacramentum Eucharistie, seu Communionis, varias ob causas à deuotis Christianis sumitur. Si autem tu illud sumere uolueris pro medicina seu robore spiritus contra tuos prauos affectus: attende diligenter ad ea quæ te iam docebo.

Pridiæ namque ad uesperam prius-

priusquam mane sequenti ad sa-
 cram communionem accedas, si
 tantum temporis habeas, medi-
 tare de immenso desiderio, quod
 Christus Dei filius apud se habu-
 it, vt per huius Sacramenti sum-
 ptionem tibi vniretur, omnesque
 prauos affectus tuos ex te radici-
 tus euelleret. Hoc namque de-
 siderium eius tam feruidum, tam-
 que copiosum fuit, vt à nullo hu-
 mano intellectu comprehendⁱ
 possit.

Vt autem in aliquam eius co-
 gnitionem peruenire queas, duo
 hæc tibi suscipias meditanda.
 Prius, quantæ voluptati Deo sit
 habitare in nobis: cum scriptura
 S. id appellet delicias Dei, dicēs.
Delitiæ meæ esse cū filijs hominū.

K4

Vnde

Vnde & ipse cor nostrum ad in-
habitationem suam deposcit, vbi
dixit: *Fili, præbe mihi cor tuum.*

Posterius quod meditaberis, sit,
quantopere Deus ederit peccata
nostra, quod ea ipsius cum ne bis
unionem impediant, suæque in-
comparabili perfectioni planè
aduersentur. Nam cum ipse sum-
mum sit bonum, clarissimum lu-
men, & desideratissima pulchri-
tudo: non potest non vehemen-
tissime odisse peccatum, quod ni-
hil est aliud quam tenebræ, fragi-
litas, corruptela, & immunditia
miseræ animæ nostræ.

Verum ve hoc Domini Dei tui
desiderium men i tuæ altius im-
primere queas. meditare frequen-
ter de mirabilibus eiusdem operi-
bus

bus in veteri & nouo Testamento. Præsertim de amarissimæ passionis ac mortis eiusdem Christi Domini nostri operib⁹: quæ eò duntaxat suscepit, vt nos à peccatis nostris, & ab omnibus ipsi contrarijs affectibus redimeret, expurgaret, semperque seruaret. Qua de re omnes à Deo illuminati Ecclesiæ Doctores cæterique pij vnanimiter concludunt ac docent: Christum Dominum Deum nostrum si necesse foret, non intermissurum, denuò ac millies mori & quidem morte acerbissima, vt nos à minimo etiam affectu prauo redimeret.

Ex huiusmodi meditationibus facile intelliges ingens desiderium, quod Dominus Deus tuus habet ad habitandum tecum. Et
hinc

hinc poteris cum his aut simili-
 bus iaculatorijs oratiunculis, fer-
 uens desiderium ipsum suscipien-
 di, etiam in te excitare. O Domi-
 ne Deus meus veni, & adiuua hęc
 miserabilem creaturam vincere
 hostes suos. O Deus meus, quan-
 do veniet illud optatissimum tem-
 pus, vt à te qui es panis viuus, con-
 fortatus, subyciam atque deuin-
 cam in me omnes prauos atq; in-
 ordinatos affectus meos?

Vbi ergo per spem, aduentus
 Domini Dei tui in animam tuam,
 non nihil confortatus es: tunc
 prouoca ad certamen passionēs,
 affectusque tuos, & iuxta regulam
 superius traditam, iterum iterum
 que

que eas perfecto odio abs te repelle. Dein excita in te desiderium illarum virtutum, quæ his vitijs repugnant. Quæ quidem vesperi pariter & mane postquam surrexeris, facito.

Apropinquante autem hora sumendi S. Sanctam Communionem: paulo antea meditare de lapsibus, erratis, ingratitude tua in Dominum Deum tuum, quæ à tempore præcedentis sumptionis S. Sacramenti, inique perpetrasti. Ob quam ingratitude & indignitatem tuam, præ timore ac confusione sancta mentis ad Dominum tuum accedente. Sed protinus te ipsum, ex meditatione propensissimæ bonitatis ac misericordiæ eius, iterum in spem erige ac consolare: pie
 confi-

confidens ipsam, non attenta in-
dignitate tua, abs te velle iungi:
atque hac pia fiducia contortat⁹,
alacri spiritu ad S. altare conce-
das, ipsumque Dominum Deum
tuum, in te lætus suscipias.

Communionem autem sacra sic
sumpta, diligentissime te conclu-
das in intima cordis tui, & osten-
de Domino Deo tuo fragilita-
tem tuam, & dic in corde tuo:
*O mi Deus vides quantum opere ab
hac passione seu pravo affectu oc-
cupatus sim. Vides quoque ac scis
bene, mihi esse impossibile, ut e-
um à me ipso euellam. Proinde
hanc meam pugnam contra eundem
in manus tuas resigno atque commē-
do.* &

do, & à te solo victoriam expecto.
 His tacite dicis, verte cogitatum
 tuum ad cælestem Patrem, eique
 hunc suum filium, ob eam maxi-
 me causam, propter quam eum
 iam in S. Sacramento sumpstisti,
 piè offeras ab eoque constanti fi-
 ducia auxilium expectes. Qui li-
 cet te confestim non iuuet, faciet
 tamen & tarditatem hanc suam
 affatim copiosè tibi cum necesse
 fuerit, refundet.

CAPVT XXX.

*Quomodo per eiusdem S. Sacra-
 menti Eucharistia sumptionem
 affectum amoris in nobis
 excitare possimus.*

SI optas per sacram communi-
 onem in te excitare affectum

L

amo-

amoris in Deum, qui suo feruore
 omnem voluntatem propriam
 in te absumat: pridie ad vespe-
 ram suscipias meditationem de
 immensa ac ineffabili dilectione
 Domini Dei tui erga miserum ac
 indignum te, opus manuum sua-
 rum. Nimirum, quod non con-
 tentus fuerit, te ad imaginem ac
 similitudinem suam ex nihilo
 condere. suumque vnigenium
 filium in miserabilem hunc mū-
 dum (vt totos triginta tres an-
 nos, & quod excurrit: per labo-
 res, molestiasque multas, tan-
 demque per ignominiosissimam
 passionem ac mortem, tibi in
 corruptione malitiaque seruiret)
 cælitus mittere: sed vltra hæc om-
 nia idem ipse Dei filius suum
 verum, sacratissimumque corpus
 in lan-

in sanctissimo hoc Sacramento :
tibi in salutarem cibum gratissi-
mamque refocillationem perpe-
tuo reliquerit.

Vt autem ex hoc peculiari san-
ctæ Communionis dono, te in ar-
dentem ignitumque amorem cõ-
mutare possis : sic ferè meditatio-
nem de eodem institues. Princi-
pio considerabis quis ille sit, qui
hoc pretiosum tibi donum beni-
gnè contulit, nimirum ipsemet
Dominus Deus tuus, increata illa
sapiencia, quæ finem nescit : cu-
ius excelsa dignitas atque perfe-
ctio omnem humanæ mentis in-
telligentiam longè lateque supe-
rat.

Dein meditare de ipsomet sa-
cratissimo hoc dono quòd sit ipse
verus ac vnigenitus Dei filius, v-

nus eiusdemque cum Deo Patre
& Spiritu sancto excelſitatis: na-
turæ atque ſubſtantię. Iam ſi
munus exiguum, à manu Regis
alicuius donatum nobis ſummo-
pere gratum, acceptumque eſt,
propter eum qui donauit: quanto
gratius nobis eſſe debet illud in-
comparabile donum, quod Deus
eſt, & ab ipſomet Deo, in oſten-
ſionem ſuæ immenſæ erga nos
dilectionis donatum atque reli-
ctum

Vtiterius mentem tuam eleua
ad meditationem æternitatis di-
lectionis huius, qua ipſe Deus ab
æterno incenſus in diuiniffimo
ſecretiffimo & imperſcrutabili
ſuo conſilio decreuit, quod ſe ip-
ſum tibi in cibum dare vellet. Et
hæc ita meditans protinus inci-
pias

pius hilari mente, lætissimoque
 iubilo intra temetipsum cantare,
 & dicere: *O æterna Sapientia, tu
 me miserum vermiculum ab omni
 æternitate tantopere dilexisti; ut
 tu Dominus ac Deus meus, mei in-
 digni memineris, ardentissimoque
 amore ac desiderio teipsum mihi
 in cibum dare dignatus sis.*

Tandem verte cogitatum tu-
 um ad unitatem dilectionis quam
 erga te vilem tam potens ac ma-
 gnificus Dominus declaravit at-
 que exhibuit. Quæ sanè tam im-
 mensa est, ut nulla dilectio terre-
 na cum ipsa unquam comparari
 possit. Eritque ea tibi etiam hoc
 charior, quòd eam tibi donaue-
 rit non ob aliquam utilitatem su-

am : neque ob merita vlla tua, sed
ex sola misericordja ac bonitate
sua.

Postquam ergo hæc in corde
tuo diligenti studio, ferventique
affectu ac zelo meditatus es, po-
teris intra te ipsum in hæc verba
tacite erumpere. O Domine
Deus meus, qui sit, vt me vilissi-
mam creaturam tantopere dili-
gas? O Rex gloriæ, cur me tibi
sic copulas, qui nihil aliud sum
quàm abiectum stercus, & inuti-
lis cinis. O Domine Deus meus,
ex hoc igneo, ardentique amore tuo
facile agnosco te propter me so-
lum ista præstare. Indeque etiam
agnosco & experior puritatem
dilectio

dilectionis tuæ, quòd eam propterea erga me declaras, vt & ego vicissim omnẽ meum amorẽ tibi donem. Itemq; te mihi te ipsum donasse totũ, vt & ego me ipsum tibi offerre totum. Et hoc non propterea quòd tu mei indigeas aut aliquã ex me vtilitatẽ expectes, sed ob solam vtilitatẽ meã. Videlicet vt per hãc salutarẽ iucandissimamque vnionem, ego, vilitasque terreni cordis mei, tecum (ò Deus meus) vnum cor diuinum fieret.

Hæc omnia vbi serio meditatus fueris: mox te humiliter totoque mentis affectu ac desiderio offeras ac dedas voluntati bene-

placitoque omnipotentis Dei:
 semperque in te retineas feruens
 desiderium ipsius diuinæ volun-
 tati placendi. Et cum tale desi-
 derium, amoremque in te excita-
 ueris, accenderisque: etiam Do-
 minū Deū tuū ad tantū tui amo-
 rem permouebis, vt & ipse deside-
 raturus sit, quo tu sequenti mane-
 cor tuum ipsi aperias, vt ad te in-
 gredi, tecum cænare omnesque
 delicias tecum habere possit.
 Declarabis autem tuum mutuum
 desiderium erga ipsum, hac fere
 iaculatoria oratiuncula. *O cæle-
 ste, diuinumque Manna, quando
 veniet illa optatissima hora, qua
 ego te iuxta beneplacitum volun-
 tatis tue intra me suscipiam?*
 Quando

Quando per sinceram charitatem
tibi verè uniar? Quando propter
te, ô vnica vita animæ meæ, om-
nem propriam voluntatē, omnemq̃
imperfectionem meam derelinquā,
& à me excludam.

His, alijsque similibus orati-
unculis ac meditationibus pote-
ris vespere & mane desiderium
sumendi hoc sacratissimum in te
excitare, fouere & augere, vt gra-
tum Deo præstes obsequium, &
cum ipso feliciter uniaris. Inter
hæc autem diligenter quoque
curabis vt omnes facultates, po-
tentias, vires animæ tuæ puras ac
liberas serues ab omni curiositate
rerum terrenarum, omnibusque
cogitationibus otiosis ac vanis,

L s præte-

præterea & sensus tuos exteriores custodias, ne per eisdem cor tuum disturbetur: vnde omnem deuotionem tuam amittas.

Sumpto autem hoc salutari sacramento, confestim accurato studio te ad intima cordis tui recipias: ibique cum Domino Deo tuo his, aut similibus verbis amanter, reuerenterque loquere. O Rex

Regum Domine, quid est quod tu iam ad me, qui nihil nisi misera, despicabilis, vilis, cæca & nuda creatura sum, ingressus es? Tunc respondebit ipse tibi & dicet: Tu es columba mea dilecta, amica mea, soror mea, sponsa mea & dilecta mea. Ad quæ & tu: O in-

creata dilectio, ô dulcissima di-
 lectio, ô amicissima ac clemen-
 tissima dilectio, quid pustulas à
 me? quid desideras? Nihil aliud
 peto, dicet tibi, quàm dilectionē:
 nullum alium ignem in terra cor-
 dis tui ardere volo, quàm ignem
 amoris mei, qui omnem alium a-
 morem in te absumat, tuamque
 propriam voluntatem prorsus exu-
 rat. Hunc, hunc desidero, quan-
 doquidem aliud nil velim, quàm
 vt ego tuus sim. & tu vicissim to-
 tus sis, permanesq; meus. Sed hoc
 fieri non poterit, donec iuxta be-
 neplacitum meum te mihi totum.

tradideris. Nam absq; eo sem-
per inhaerebis amori ac benepla-
cite tuo proprio in omnibus actio-
nibus tuis, etiam minimis. Desi-
dero, dicet, odium tuipsum vt me-
am tibi dilectionem donare pos-
sim: desidero cor tuum vt illud in-
habitem, meoq; cordi copulem ac
vniam: propterea namq; cor me-
um in ara Crucis meae apertum est.
Volo, inquam, dilectissima mea,
ne quid aliud desideres, nihil me-
diteris, nihil intelligas, videas,
sentias, nisi meipsum solum: vt ego
in te solus sim, tuque in me con-
uertaris, & in me quidem tu ha-
beas

beas perfectam beatitudinem, ego
verò in te beneplacitum.

Tandem offeres cælesti Patri
suum proprium filium, pro te,
totoque mundo, & animabus fi-
delium defunctorum. Poteris
quoque in eius memoriam & si-
mul cum oblatione, qua se ipsum
cruento modo cum penderet in
ligno S. Crucis, obtulit, omnes
sacras oblationes quæ illo die to-
to per vniuersam Ecclesiam Om-
nipotenti Deo offeruntur, pariter
offere.

CAPVT XXXI.

De spirituali Communione.

Dilecte fili, tametsi tibi per di-
em semel dumtaxat sumere
liceat Dominum Deum in Sacra-
men-

mento : tamen spirituali sumptione poteris singulis horis atque momenti particeps fieri : ab hac enim sumptione nulla te creatura, præterquam tua ipsius negligentia ac culpa, impedire potest. Quia etiam hæc spiritualis communio tibi nonnumquam vtilior esse poterit quàm Sacramentalis, præsertim si te ad hanc non satis diligenter ac piè præparaueris.

Quamobrem quoties proponis spiritualiter communicare, teque eò præparas : semper inuenies filium Dei ac Dominum tuum paratùm, suis te manib⁹ proprijs spiritualiter cibandi. Ad hanc autem spirituales Communione sic te ferè præparabis : Conuerte animum tuum hac intentione ad Deum, tuamque fragilita-

gilitatem atque defectus meditando in memoriam reuoca, & simul de iisdem veram ac intimam contritionem doloremque concipe: moxque amanti corde Domino Deo tuo supplica, vt fragilem tuam animam ingredi teque suo uero corpore ac sanguine per se ipsum cibare non dedignetur.

Similiter, cum vehementi zelo aliquam in te prauam ac molestantam passionem mortificare: vel è contrario alicuius virtutis actum exercere uolueris: teipsum prius hoc modo spiritualiter comunica. Verte cogitatum ad Dominum Deum tuum, ipsumque ardenti prece inuoca, vt ad intima cordis tui ingredi dignetur. Aut recorderis saltem prioris Sacramentalis Communions, & teruen-

feruēti desiderio ad ipsum dicitō:
*Domine Deus meus quando te de-
 mum in intima animæ meæ susci-
 piam? O Deus meus, veni etiam
 nunc virtute pari in me spiritua-
 liter, & adiuua.*

CAPVT XXXII.

De gratiarum actione.

VNiuerſa quæ facimus bona,
 a Deo proueniunt, & ipsius
 sunt: Idcirco & ipsi ſoli gratias
 agere debemus pro omnibus ſpi-
 ritualibus exercitijs, & pro ob-
 tenta victoria contra hoſtes no-
 ſtros: quemadmodum quo-
 que pro reliquis beneficijs omni-
 bus quæ aut nobis ſolis benignè
 contulit, aut ſunt nobis cum alijs
 communia.

Vt au-

Ut autem & hoc legitimè præ-
 stare possis, memineris præcipu-
 am causam, cur Omnipotens De-
 us sua nobis dona benignè con-
 ferat, hanc esse: ut ipsi pie, rectè
 ac dignè agamus gratias. Cum-
 que is ipse Dominus Deus noster,
 in beneficiorum omnium largiti-
 one, prius ac potius suum spe-
 ctet honorem: deinde vtilitatem
 nostram: idcirco & tu in omnib⁹
 acceptis beneficijs agnosces pri-
 mò ipsius Dei Omnipotentiam,
 Sapientiam, & immensam boni-
 tatem, quæ in eundis eius bene-
 ficijs gloriôsè relucet.

Dein meditare nihil in te esse
 dignum tantis Dei beneficijs: sed
 tua omnia esse ingratitude, &
 miseriam, extremamque vilita-
 tem. Tandem ergo exhibe te
 obedi-

obedientem suæ diuinæ volunta-
ti, & stude implere, quæ per ista
beneficia Deus abs te postulat :
videlicet vt ipsum præcipue a-
mes, ipsique diligentius seruias,
& totum liberè offeras ac dedas;
sicut iam plenius docebo.

CAPVT XXXIII.

De perfecta suûpsius oblatione.

Post gratiarum actionem, pro
beneficijs acceptis statim pro-
rumpit anima in dulcem illum
affectum Dauidis: *Quid retri-
buam Domino pro omnibus quæ
retribuit mihi? Vt ergo qua-
damtenus satisfacere possis, offe-
rendo Deo tuo totum id quod es
habes.*

habes, aut potes idque ex integra, plenissimaque voluntate, & efficaci actu interioris hominis.

Confidera primò profunda attentione magnitudinem, & maiestatem Dei tui (ab hac enim consideratione pendet perfecta tui ipsius oblatio) & inuenies magnitudini eius deberi reuerentiam, & timorem: Bonitati verò amorem: Misericordiæ autem eius spem, & fiduciam, atque ita de reliquis eius perfectionibus, & attributis: Et congratulaberis eidem Deo tuo, quod sit id quod est, nimirum optimus, maximus, sapientissimus, sanctissimus, omnipotens, infinitus, quodque omnia habeat quæ habet: compluresque actus amorosæ huius complacentiæ intus in corde tuo multiplicabis.

Deinde

Deinde, profundissima reuerentia flectes genua cordis tui, totumque corpus inclinabis Deo tuo, ipsum adorans, & tamquam supremum Dominum agnoscens omnium creaturarum: Specialius autem considera, quia totum quod es per naturam, & per gratiam, ipsius est proprium: quoniam ipse solus totum hoc tibi concessit, & solus hoc in te conseruat: hinc enim semper te debitorum agnosces, quantumuis magna ipsi offeras: si quidem nihil poteris illi dare, quod non sit ipsius, & ab ipso prius tibi donatum: cuius dominium non potest amittere, etiam tum, cum in te transtulerit.

Tertio. Ab illa cogitatione accede statim ad oblationem, & hilariter,

lariter, ac reuerenter trade in manus Dei tui quicquid habes, aus potes ipsi offerre: omnia scilicet quæ ipse tibi prius dedit, atque ita te ipsum restitues Deo tuo in perpetuam seruitutem, vt de te statuat quicquid voluerit, siue in tempore, siue in æternitate. Nec solum generatim offeres Deo tuo radicem, ac principium omnium cogitationum, loquutionum, & actionum tuarum: Sed sigillatim eas omnes (quas ratione tui status exercere teneris) offerres in honorem & gloriam sanctissimi nominis eius.

Vltimò vnies, & coniuges hanc tui ipsius, rerumque tuarum oblationem, cum meritis dulcissimi sponsi animæ tuæ Iesu Christi, vt ab ipso valorem & prærium acci-

pias,

piat, quoniam à te ipso solo nul-
lum habere possunt. Consumma-
bis igitur oblationem tuam, si-
mul cum teipse offerens æterno
Patri meritâ vnigeniti Filij eius,
omnesque labores, quos exantla-
uit ab ipso præsepi vsq; ad crucē:
om̃ia enim quæ ille egit & passus
est tuæ sunt opes, tuæ diuitiæ, quæ
ille moriēs testamēto suo tibi re-
liquit, tamquam heredi meritorū
suorum. Memineris autem hæc
om̃ia non pro teipso duntaxat of-
ferre: Sed etiam pro vniuersa Ec-
clesia, & membris illius: sic enim
acceptabilior erit Deo oblatio tu-
a, charitatis incenso sociata.

Similiter cum ieiunia, oratio-
nes, aliaquæ opera bona Deo of-
ferre volueris: considera primum
quod Filius Dei, ista opera tuâ v-
na cum

na cum suis antea obtulerit Deo,
& sic ytraque coniunxerit atque
yniuerit; quamobrem & tu ea-
dem sic offeras ac dones cælesti
Patri. Inde namque intelliges
oblaciones tuas e puro ac sincero
corde proficisci. Et si tempore
tribulationis huiusmodi oblatio-
nes feceris: per facile omnem an-
gustiam, dolorem, miseriam atq;
pericula superabis, & Dei volun-
tatem rectissime implebis.

Si vero Christi Domini nostri
opera, cælesti patri suo pro deli-
ctis tuis offerre volueris, sic te ge-
res. Principio aliquantulum
considera peccata tua, & vbi co-
gnoueris te cælestis Patris iram
per te ipsum sedare, eiusque iu-
stitiæ satisfacere non posse: ac-
curre ad vitam, passionē & mor-
tem

tem Christi Domini nostri & v-
 num aliquod existis, vitæ aut
 passionis meditare. Videlicet,
 quomodo ipse ieiunauerit, aut o-
 rauerit, aut sanguinem fuderit:
 tunc intelliges quomodo ipsemet
 Christus, tale opus, seu dolorem
 suum pro peccatis tuis, ad recon-
 ciliandum Deum tibi, obtulerit,
 dicens: *O mi cælestis: Pater,*
iam plene satisfacio tuæ diuinæ
iustitiæ pro peccatis huius serui
tui N. & oro tuam diuinissimam
Maiestatem, vt parcas ei, & as-
sumas eum in consortium electo-
rum tuorum. In hac autem
 meditatione etiam & tu offeras
 cælesti Patri, istam oblationem
 vnigeniti Filij eius ipsumque pro
 te &

te & alijs hominibus ora, vt propter oblationem hanc ac nominis sui gloriam benignè tibi & alijs condonet peccata vestra: Eandem spiritualem exercitationem, vtilitèr facere poteris in quolibet opere ac mysterio, quod Christus Dominus noster in hac vita operatus est.

CAPVT XXXIV.

De petitione gratiæ.

Postquam æterno patri obtuleris pretiosissimum thesaurum sanguinis, & meritorii Christi: confidenter poteris ab ipso postulare, quæcumque fuerint necessaria: sed vt hoc decentius præstes:

Primo excita in te ipso fiducia
ab ex recordatione summorum

M bene-

beneficiorum quæ à liberali manu Dei accepti: nihil enim maiorem fiduciam præstat noua beneficia impetrandi, quam illius immensæ recordatio liberalitatis, qua Deus in necessitatibus præteritis tibi succurrerit: ab ista autem fiducia pendet tota petitionis tuæ efficacia, & sine ea nihil potest à Deo obtineri.

Secundò: Cura diligenter ut hanc fiduciam summa comitetur humilitas: ita ut paucitati, & paruitati meritorum tuorum diffidas, benignitati autem & liberalitati Dei meritisque dulcissimi sponsi tui Christi magnanimitè innitaris. Nec tamen præ humilitatis specie fias pusillanimis, & formidolosus, nec grandia beneficia à Deo postulare merearis:

quamuis enim æquum sit misericordiam tuam agnoscere, & quam paruum aut nihil merearis: non est tamen desperandum de diuina bonitate, nec tenuiter aut vilitate de eius largitate sentiendum: non est despondendus animus, quia si paruum merearis, tanto meliorem occasionem adeptus es multa petendi: dona enim Dei non fundantur in tuis meritis, sed in meritis Christi, quæ sunt infiniti valoris & dignitatis.

Tertio conare petitionem tuam crebris, feruorosisq; desiderijs sociare: nempe vt ardentem desideres obtinere quod petis: quoniam enim à pietissimo patre quæ tibi necessaria sunt, postulas, quique non solum iubet vt petas magna sed etiam irascitur si non pe-

tas, & pollicetur daturum se quæ-
 cunque petieris: non delincit tibi
 flammigera desideria obtinendi
 ea quæ a tam liberali patre po-
 stulas. Plerumque enim ideo
 non obtinemus quod petimus,
 quia non magno opere desideramus
 obtinere: sed petimus solum te-
 pida voluntate, quia ratio & fides
 dicit esse necessaria quæ petimur,
 non quia multum cupiamus ea à
 Deo accipere cuius rei causa est,
 quia affectum voluntatis in terre-
 nis rigentes, quæ intellectu cōte-
 minamus, voluntate magni faci-
 mus. atque ita licet iudicemus,
 animum esse ab illis ad altiora e-
 leuandum, non tamen cupimus
 ab eis separari. Quod si illud ve-
 hementer & veraciter, & ex ani-
 mo desideraremus, statim petiti-
 ones

ones nostræ effectum sortirentur.

Tandem curandum tibi est, ne petitioni tuæ desit: 1. affectus charitatis erga proximos: non enim sufficere tibi debet quòd pro teipso feruenter petas, sed erga alios omnes affectum obtinendi diuinam gratiam extende. 2. non desit perseuerantia; solet enim Deus differre, & prolongare petitionis nostræ adimpletionem; ad maiorem vtilitatem nostram, vtque in nobis crescant magisque serueant sancta desideria sicut in Cananza, & vidua Evangelica contigit. 3. non desit resignatio propriæ voluntatis, quatenus ita desideria cordis tui Deo repræsentes, vt magis in eis diuinæ voluntatis, quam tuæ beneplacitū expectes: sicut Christus

in horto petijt, non vt fieret voluntas sua, sed æterni patris sui.

CAPVT XXXV.

Pro modo deuotè meditandi quædam annotatiuncule.

1. **A**Ntequam in lectulo sub noctem decumbas, mysterium vitæ Christi Domini, aut argumentum quodcumque pium, quod sequenti die meditari proponis, attentè & consideratè perlege: & in duo vel tria puncta seu particulas diuide memoriæque fideliter commenda.

2. Expergefactus, nulli alteri cogitationi vaca, sed cura vt prima cogitatio sit de eo quod tibi in meditatione ruminandum proposuisti:

posuisti: repetas ergo puncta quæ nocte præcedenti paraueras, & cogita quod statim cum Deo tuo colloqui debeas.

3. Quare vno, aut altero gradu subsistens, antequam ad locum orationis venias, per interuallum quo possit bis dici Pater & Aue: imaginare ipsum Deum, quem adorant Angeli, præsentem in oratorio te expectare, vt ad colloquiũ cum ipso ineundum accedas & intueri penitus omnia quæcunque facis aut facturus sis inter orandum. Conare hanc veritatem firmiter animo tuo imprimere, nempe quod Deus tuus sit ibi in oratorio reuera præsens, & profundam illi reuerentiam ipso corpore, & corde exhibe tanquam licentiam humiliter postulans eum ipsius maiestate colloquendi.

4. Positis genibus in loco orationis, offer Domino Deo omnes cogitatus, verba & opera, quæ in omni vita tua sis habiturus: specieatim autem ea quæ in præsentis orationis exercitio habere proponis vt cedant ad ipsius honorem: & pete gratiam, qua possis tanta cum attentione, deuotione, & reuerentia exercitium tuum peragere, sicut oportet eum, qui cum Deo colloquitur.

5. Statim te ipsum imaginare præsentem in ysterio, quod proponis ruminare, locòque in quo contigit: sic enim cogitatio tua ab omni diuagatione stabilietur, certo quasi palo religata. Exempli causa, si meditaturus sis de incarnatione Christi, cogita te præsentem adesse colloquio Angelico:

co : & in secreto illo cubiculo videre, & audire Archangelum, cum sanctissima Virgine sermones mutuos habentem : Si de flagellatione Christi futura sit oratio, puta te coram videre Christum Dominum columnæ alligatum, & in humanos illos carnifices ipsum flagellis crudeliter cedentes, & hæc mysterij confirmatio pro modo mysteriorum varianda est.

6. Inspecio ita mysterio, & ante oculos mentisposito petes a Deo auxilium, vt ex hac oratione haurias id quod cupis : & ex meditatione incarnationis dominicæ, lucem postula spirituales, qua clare penetres & intelligas ineffabilem amorem qui eum mouit, vt pro te homo fieret : Ex consideratione passionis pete gratiam.

com.

compatiendi, ac condolendi cum Christo : atque ita varios affectus postulabis, prout argumentum orationis tuæ admonabit.

7. Hinc iam à primo puncto incipies : & siquid in eo inuenias, quod affectum moueat, in eo perseuera, donec expleueris tempus exercitio tuo assignatum : sin in primo puncto non inuenias affectum, quem velles aggredere secundum punctum. Et vt summam dicam, in quacunque consideratione proposita reperias exardescere pium affectum, in illa ruminanda immorandum tibi est : nec ulterius progrediendum, donec in illo affectu deuotioni tuæ satisfeceris.

8. Non permittas intellectum curiosè considerationes altas aut de-

ut delicatas prosequi: sed eatenus solum discursu eius utere, quatenus sufficiat ad inflammandam voluntatem, pioſque in ea affectus, & bona proposita excitanda. Ideoque ex omni consideratione affectum elice, ex omni affectu sanctum aliquod propositum determinate, & particulariter educito vt scilicet, hoc vel illud eo die in honorem Dei facias, hoc vel illud vitiũ emedes, in hac vel illa re te ipsum mortifices. Hic enim omnis fructus est orationis.

9. Statuas firmiter apud te ipsum, integrum tempus orationi assignatum in ea insumere. nec, nisi plenè elapso tempore, ab oratione exurgas, quantumuis aridum te experiaris, quantumuis inuenias te varijs distractionibus impu-

impugnatum: plerumque enim talis oratio in eo qui diligenter resistit, & patienter gratiam deuotionis expectat, securior est, maiorisque meriti, quam si magna deuotionis suauitas sentiretur.

10. Peracta oratione, paulisper teipsum examina, quomodo te inter orandum gesseris & si bene, gratias agas Deo, sin negligent, proponas emendare, & notes causam cur male successerit, vt ab ea in posterum caueas.

11. Exercitia seu mysteria quibus ruminandis teipsum exerces, sint ordinata, vt scilicet ab incarnatione Domini incipiens, inde suo ordine totam Domini vitam percurras non vero inordinate, & per saltum, modo hoc mysterium

rium modo illud incerta electione assumens.

CAPVT XXXVI.

Exercitium ante sacram Communionem.

1. **C**onformatio loci ad stabilendam mentem fit, vt imaginaris Christum Dominum, multitudinem Angelorum stipatum, coram oculis animi intueri, & omnes illas angelicas, & beatas mentes ipsum adorantes maxima cum reuerentia.

2. Pete humiliter, quando quidem iam dignetur ad hospitium animæ tuæ diuertere, vt omnia ornamenta ad ipsum dignè excipiendum necessaria præmittat.

N quoni-

quoniam tua paupertas nihil ipsius maiestate dignum præparare possit.

3. Considera, quis sit ille, qui ad te venit excipiendus, ille nimirum qui ab Angelo vocatus est Iesus, hoc est Saluator generis humani: ille in quo vno repositum habes remedium vulnerum tuorum: ille cui tantopere insedit, amor & cura salutis tuæ, vt ipse personaliter venerit ad eam procurandam suamque interposuerit auctoritatem cum periculo honoris, & vitæ suæ, vsque ad ignominiam crucis in qua pependit clavis distentus, plagis dilaniatus, & cruore suo purpuratus. Et in hac consideratione multum insistite, est enim propria Sacramento huic recipiendo, iuxta ipsius Domini

m

ese

ria

4

ced

ran

nic

ex

qu

Ch

nic

ger

cib

si a

Qu

inq

5.

Do

ter

tre

mini præceptum : *Hæc quoti-
escumque feceritis in mei memo-
riam facietis.*

4. Considera quid facturus ac-
cedat ad te Dominus tuus : nimi-
rum, vt operetur in anima tua, v-
nionem tui cum ipsius maiestate,
ex qua vnione resultabit vita,
quædam diuina, quam deinceps
Christo vnitus, viues. Cibus e-
nim eiusdem qualitatis humores
generat qualis ipsemet est ideoq;
cibus hic diuinus, non est mirum
si animã quodammodo deficiet :
Qui māducat me viuet propter me,
inquit ipse Dominus.

5. Considera ad quem veniat
Dominus tuus : ad vermiculum
terræ, ad vas corruptione, & pu-
tredine repletum : & fortasse

(quod indignius est) ad inimicum suum, ad contemptorem legum, & mandatorum eius, ad vilem transfugam, qui partes Dei reliqueris pro castris diaboli.

6. Humiliter igitur supplica benignissimo Domino, ut quoniam ipse sua sponte, non tuis meritis dignatur ad te in Sacramento accedere, dignetur etiam te gratia sua præuenire, donis spiritus sancti adornare, ut dignum fias corporis eius sacri receptaculum: sicut simili præuentione in venerabili virginæ matris utero domicilium sibi præparauit.

CAPVT XXXVII.

Modus deuotè offerendi sacrificium Missæ.

Præceden.

PRæcedenti meditatione, vel
 alia simili inflammatus, eijce,
 ac semoue à corde tuo res omnes
 sensibiles, & fige aciem mentis
 tuæ in solum Deum purè, liberè,
 & quietè, absque omni tumultu
 extranearum cogitationum, & in-
 uocato reuerenter spiritu sancto,
 recita hymnum Ecclesiæ

Veni creator spiritus &c.

Cum autem te ipsum induere
 paras sacris vestimentis, confide-
 ra attentè mysteria, quæ singulis
 vestibus significantur: & deinceps
 ab eo temporis articulo, assume
 in te personam Christi, quem in
 hac sacra actione repræsentas, vt
 ita coneris omnes actiones exter-
 nas & internas conformare per-
 sonæ, quam geris.

N;

Quan-

Quantum quidem ad compositionem externam, cura ex sacratio egredi, vestimentis æqualiter & decenter fluentibus, incessu graui, vultu sereno, oculis dimissis; nihil omnino attendens eorum quæ in Ecclesia geruntur. Voce vtaris demissa, graui, sedata: non præcipitanter, sed nec syllabatim, verum decenti pausa verba sacra relegens, & sanctas ceremonias ornate & tempestiue peragens: singula attentè perficiens, in canone præsertim, & maximè cum ad verba consecrationis perueneris.

Quantum autem ad interiorem compositionem: cum ad alris gradus accesseris, propone tibi ante oculos mentis Christum Sponsum ac Dominum tuum in excelso

excelso throno gloriæ & maiesta-
 tis circumstipatum Angelis & be-
 atis spiritib⁹ qui iam iam descen-
 surus est è throno ad altare, vt a-
 nimam tuam pauperulam dices
 immenso diuinitatis suæ thesau-
 ro : & ex tantæ maiestatis intuitu
 recognosce vilitatem, & nihilita-
 tem tuam, atque ita te ipsum in-
 terius, exteriusque profundè hu-
 milians, inchoa sacrificij actio-
 nem : & hanc præsentiam Christi
 in throno suo sedentis, & deuoti-
 onem tuam intuentis conserua-
 vsque ad consecrationem, qua
 peracta, habes ipsum deinceps in
 altari, & intra manus, & quasi
 amplexus tuos sacramentaliter
 præsentem.

In priore memento, ita te ip-
 sum geres. Intueberis spirituali-

ter in corde tuo Christum Crucifixum, & in ipsius plagis mellifluis omnes necessitates tuas, omnemque indigentiam tuam depones. Et primum ad sanctissimum caput ipsius offeres missam, quam facis ad honorem æternum beatissimæ Trinitatis, & ad gloriam, accidentalem Matris Dei, Angeli custodis, & sanctorum, quos in protectores & patronos tuos assumpsisti & totius curiæ cælestis: quos omnes simul coniunges in vulneribus venerabilis capitis Domini tui orabisque eos, quandoquidem tu in hac valle lachrymarum constitutus conaris ipsorum gloriam augere, vt ipsi in patria cælesti, tui memores es dignentur & particulariter vt tecum offerant Deo principalem.

huius

huius Missæ intentionem. Ad
vulnus manus dexteræ orabis pro
vniuerso statu ecclesiastico, pro
Pontifice, Cardinalibus, Episco-
pis, & Pastoribus populi Christi-
ani, pro statu religiosorum, &
monialium, & prælati eorundem,
pro quib⁹ omnib⁹ deuotè offeres
hoc sacrificium. Ad vuln⁹ manus
sinistræ, offeres sacrificiū hoc pro
statu laicorū, pro regibus, & prin-
cipibus ac magistratib⁹, populo-
que vniuerso: & specialiter pro
parentibus, & amicis, aliisque se-
cularibus qui se tuis orationibus
commendauerunt. Ad dulcissi-
mum cor Christi te ipsum solū
Deo offeres, vitam antea actam illi
humiliter repræsentans, vt mise-
ricorditer condonet: & præsen-
tem, vt eam sua gratia dirigat: om-
nes item necessitates tuas spiri-

tales, & corporales, valetudinem, tentationes, desideria, occasionesque ipsi manifestans omnes cogitationes, verba, opera futura vitæ ipsi in honorem æternum eius consecrans: ac denique totum teipsum in ipsius prouidentiam fiducialiter, ac reuerenter resignans de cætero securus, quandoquidem in eius manus res omnes tuas tradideris, qui melius, & diligentius tuum commodum curaturus sit, quàm tu ipse petere, aut sperare potueris. Ad vulnus dextri pedis offeres Missam pro omnibus, qui in gratia, & charitate Dei persistunt, orabisque Deum, vt eos in sua amicitia conseruet. Ad vulnus pedis sinistri offer sacrificium pro omnibus peccatoribus, vt Deus ipsos conuertat.

uertat, & illuminet: pro pauperibus, infirmis, & quacun- que afflictione oppressis, vt ipsos solari, & liberare dignetur, & tandem pro omnibus, pro quibus orare debes, & teneris, & finem impones huic oblationi per illa verba D. Augustini: *Commendo eos quos tu vis & scis, & velle me nosti.* Sic onustum (vt sic dicam) Christum omnibus petitionibus, & necessitatibus tuis æterno patri in hoc sacrificio offeres, dicens illa verba psalmistæ: *Protector noster aspice Deus, & respice in faciē Christi tui.* Quo peracto prosequeris actionem Missæ.

In secundo memento, Christum habes sacramentaliter præsentem

iam gloriosum, & resuscitatum :
 cui te ipsum vnire conaberis in-
 timo affectu, & intra latus ipsius
 temetipsum includes, vt ibi tuto
 requiescas, securus ab omni im-
 pugnatione inimicorum : ibi ex
 animo propones ipsius Christi
 beneplacitum, deinceps per om-
 nia, & in omnibus operari, & co-
 naberis dulcissimum illum Dau-
 dis affectu induere, cum diceret :
*Quid enim mihi est in celo & a-
 re quid volui super terram ?*
 Tunc offeres sacrificium in par-
 ticulari pro animabus defuncto-
 rum, & reliquum Missæ prose-
 queris.

CAPVT XXXVIII.

*Exercitium post sacram Com-
 munionem*

Primo

Primò representabis tibi ipsi Christum Dominum glorioso Angelorum, beatorumque spirituum ipsum adorantium cætu circumuallatum.

Deinde petes ab ipso Gratiam, vt quoniam præter omne meritum tuum dignatus sit sub tectum tuum intrare, dignetur etiam virtutum omnium ipsi placendum suppellectilem tibi concedere, & radijs lucis cælestis animam tuam illustrare, sicut sanctum Simeonem illustrauit, vt eodem modo Christum venerabiliter, & humiliter amplectens, possis cum illo sene dulciter dicere, Nunc dimittis, &c.

Considera illum, quem susce-
pisti, eundem esse Dominum
Deum tuum, de quo ante comu-

nionem tam magnifica medita-
tus fuisti.

Gratias age ipsi pro immenso
beneficio isto, quod se ipsum tibi
communicare, & vnire voluerit:
& suppliciter pete vt non transe-
unter id faciat, sed vt tecum per-
seueranter maneat.

Considera te ipsum, quàm indi-
gn^o sis tanto hospite, quàm pau-
perē domū, quàm inornatam imò
quàm immundā, quàm plenā stre-
pitu passionū, & perturbationum
Deo tuo exhibeas: & conare dolo-
rem elicere pro offensis tuis, &
verecundiā, ac pudorem pro ne-
glectu & immunditia animæ tuæ.

Pete tandem feruentissimo de-
siderio, vt ipse, qui est rex gloriæ,
& fons totius puritatis, animam
tuam suis ornet virtutibus, om-
nesque

nesque sordes tuas aqua cælestis gratiæ emundet, atque ita inseparabiliter reipsum sibi vniat, & coniugat, vt nulla res creata te ab ipso separet: ita firmiter cubiculum animæ tuæ claudat, & signaculo amoris sui obseret, vt ipse solus in eo semper quiescat, vt nullus ymquam alius hospes admittatur.

CAPVT XXXIX.

Examen quotidianum.

AD conscienciæ tuæ munditi-
am conseruandam, omni die
in ipsam descēdere debes, omnes
eius angulos diligenti examine
discutiens, vt siquid ibi lateat sor-
didum, statim eliminetur.

Man^c

Mane igitur tria facies. Primo gratias ages Domino Deo pro omnibus beneficijs antea nocte receptis, & in speciali, quod te à morte subitanea, & ab insidijs diaboli liberauerit. Deinde offeres Domino ex toto corde tuo, omnia, quæ eo die cogitaturus, loquuturus aut acturus sis: & pete à beatissima virgine vt hanc tui ipsius, actionumq; tuarum oblationem purissimis manibus suis vnigenito filio suo vnà tecum præsentet. Tandem fiduciam ex diuina assistentia concipiens propone firmiter cum diuino auxilio, ne minimo quidem peccato veniali Deum eo die offendere.

Noctu autem parum antequàm decumbas, examines teipsum quomodo huic proposito stete-

ris. Prius autem quàm ad examen ipsum venias, cogites tibi Deum præsentem cui rationem diei exacti sis redditurus: & conare affectum pudoris & confusio- nis excitare, sicut seruus ante indulgentissimum Dominum: vel sicut miles perfidiæ reus astaret coram Rege suo, à quo ex plebeia fortuna ad summum gradum nobilitatis fuerit euect⁹: multò maiori pudore debes tu suffundì, considerans teipsum astare coram Deo, cui tam negligenter inseruieris, quem tam audacter offenderis.

Primum itaque gratias ages Domino Deo pro vniuersis beneficijs acceptis ab instanti creatio- nis, ac natiuitatis tuæ, ad illam usque horam: specialiter pro be- neficijs

neficijs illo die acceptis: Inuitabis omnes Angelos, ac sanctos Dei, omnes fideles, præcipuè beatissimam virginem, vt te ad gratias dignè agendas adiuuent: & particulatim beneficia recense, creationis, conseruationis redemptionis, vocationis ad fidem, remissionis tot, ac tantorum peccatorum, & quod tot annos conuersionem tuam expectauerit, &c.

Secundo pete lucem, & gratiam cognoscendi defectus, negligentias, & peccata, quæ eo die commisisti, doloremque, & contritionem pro eisdem: quia enim iam multa sunt, sine diuina luce non possumus ipsa agnoscere, nec sine eius auxilio grauitatem, & enormitatem eorum dignè ponderare.

Tertio

Tertio discurre per omnes horas diei, & examina diligenter, quid in quavis cogitaueris, dixeris, feceris, vel omiseris, vt ita aduertas qua in re Dominum offenderis.

Quartò (quod præcipuum est in hoc examine) coneris summum dolorem excitare pro offensis commissis: ita vt ex animo magis tristeris, Deum offendisse, quam si quiduis, etiam molestissimum passus fuisses: Et procures vt dolor hic sit, non propter metum supplicij, sed propter reuerentiam Dei, propter summam æstimationem diuinæ maiestatis, & quia Deum super omnia amares, ac reuereri cupias, & deinceps amaturus, ac reueriturus sis.

Quintò tandem pete veniam præteri-

præteritorum, & propone firmiter emendationem futurorum, particulatim promitte, ac statue propter amorem ipsius, hanc, aut illam occasionem peccati evitare: hanc aut illam opportunitatem teipsum emendandi amplecti.

Quod si in examine isto inuenias, non ita multa fuisse errata tua, vt inde ad dolorem, aut pudorem mouearis: totum hoc acceptum feras diuinæ misericordiæ, non tuæ diligentia, aut virtuti: & reuoces ad memoriam antea actæ vitæ peccata: & cogites aliorum in sæculo lapsus, quibus multo sædius lapsus fuisses, nisi Deus te diuina gratia sua ultra omnne meritum tuum, imò cum multis demeritis tuis præuenisset.

CAPVT XXXX.

Conclusio totius operis.

Multa essent adhuc dicenda, sed hæc impræsentiarum pro concessa mihi facultate dixisse sufficiat. Et sanè si tu hæc tenus dicta, memoria retinere, opereque complere studueris: non parum, sed multum satis, & didicisti, & laborasti.

Scias tamen ob intellectus tui imbecillitatem, & meam, qua in hoc scripto vti oportuit, breuitatem: tibi necessarium esse, vt omnia hæcenus tradita, studiosissime mediteris. Per diligentem enim meditationem, & continuam exercitationem, magnum robur spiritus tibi certo conciliabis.

bis, ad superandos, profligandosque cunctos hostes tuos.

Vnusquisque ergo apud se ipsum statuatur se proposita hactenus arma in manus sumere, contraque hostes suos strenue, viriliter constanterque dimicare velle. Pugna enim hæc eiusmodi est, ut nullus hominum eam possit subterfugere sed singulis quibusque omnino pugnandum sit. Qui enim non pugnat, hic perpetuo victus, mortuusque iacebit, quicumque fuerit.

Sed nec vlla spes est Pacis, quamdiu nobis cum his hostibus negotia sunt: & quidem omnium maxime nocent his, qui cum eis pacifice viuere, & quasdam velut inducias pacisci voluerint. Tu ergo eos, quantumlibet potentes, & truculentissimi fuerint, ne timeas: quia

quia omnis eorum potentia, ac impetus, est in manibus supremi Ducis militiæ Christi Domini nostri, propter quem tu pugnam hanc subiisti. Obidque nemo in hac pugna superatur, nisi sponte sua voluerit.

Nec te terreat, aut pusillanimum reddat, quod Dominus Deus tuus propter quem pugnam hanc ingressus es suum auxilium ad vincendum hostem, nonnumquam diutius differat. Certissime enim tibi persuadere debes, ipsū Deum, ob summam bonitatem, & omnipotentiam suam, omnia, quæ nobis suis militibus in quibuscumque rebus, negotijsque eueniunt, præsertim incommoda, aduersaque in nostram vtilitatem dirigere, & vt in optatissimum finem

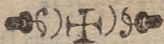
nem exeant, benignè providere.

Hæc meditatio generabit in te cor excellum, ac constans ad pugnandum. Proindeque etiamsi victoria, nonnumquam sequatur tardius, aut diutius differatur: credas firmiter id propterea fieri, vt latens infra te iuperbia excludatur, vtque humilis fias, ac maneat: Vel vt in virtutibus continuè magisque proficias, & miles tandem exercitatus reddaris. Nam per varias, continuasque pugnas homo exercetur, multumque proficit in arte pugnandi: aut saltem obtinet aliud quoddam bonum, quod Deus in utilitatem eius benignè, sapienterque aliquandiu occulcat.

Propterea, dilecte fili, alacri,
& heroico animo ingredere hanc,
pugnata

pugnam : ne sis ingratus Domino
Deo tuo, qui tantopere dilexit te,
vt seipsum propter te, in mor-
tem tradiderit. Et attende dili-
genter ad omnem voluntatem,
omnia que mandata ipsius, vt &
omnes ad vnum hostes tuos pe-
nitus extirpes, atque profliges.
Quamdiu enim vnicum ex ipsis
vivere sines, erit tibi festuca in o-
culo, & in latere lancea, que te
à gloriosa victoria semper impe-
dient.

FINIS.

I N D E X

C A P I T V M .

H V I V S O P E R I S .

Q V I B V S in rebus per-
fectio Christiana consi-
stat: & de quatuor ad
eam obtinendam necessarijs.

Caput. I. pag. 1.

De diffidētia sui ipsius. Cap.

2. pag. 15.

De con-

I N D E X

De confidentia in Deo. Cap.

3. pag. 19.

M. De exercitatione: & primū
de intellectu. & quomodo ab
S. ignorantia & curiositate cu-
stodiendus sit. Cap. 4. p. 27.

s per- De voluntate: deq̄ sine in
consi- quem omnes actiones nostras
uor ad debemus dirigere. C. 5. p. 37.

sarijs. De duplici voluntate in ho-
g. 1. mine: & earum continua inter
se pugna. Cap. 6. pag. 45.

Cap. De pugna cōtra affectus sen-
g. 15. sualitat̄is: deq̄ interiori exer-

O 2

citati-

I N D E X

citatione voluntatis ad comparandas virtutes. C. 7. p. 51.

Quid faciat, cui videbitur superior voluntas sua seu ratio, ab inferiori voluntate seu sensualitate, iam deuieta, eidemq; omninò subiecta. Cap. 8. p. 61.

De occasione pugnae non fugienda. Cap. 9. pag. 68.

De pugna aduersus subitaneas tentationes, passionesq; Cap. 10. pag. 73.

De pugna contra carnem nostram eiusq; praua desideria. Cap. 11. pag. 78.

I N D E X

De pugna contra acediam,
negligentiam, pigritiam.

Cap. 12. pag. 89.

Quomodo sensualitatem suam
homo regere debeat. Cap. 13.

pag. 91.

De ordine pugnandi cum ho-
stibus nostris. Cap. 14. p. 99.

Quid faciendum illi qui ab
hostibus deuietus, grauiterque
est laesus. Cap. 15. pag. 100.

Quod spiritualis homo sem-
per debeat habere cor quietum
ac letum in Domino. Cap. 16.

pag. 105. 03 Quod

I N D E X

Quod diabolus hominem sepe per pia proposita decipiat, & à profectu virtutum impediat. Cap. 17. pag. 110.

Quibus dolis diabolus nos à virtutum studijs abducere molitur. Cap. 18. pag. 115.

Quomodo aduersarius noster insidiosè molitur, ut virtutes nostræ acquisite, nobis occasio sint ad ruinam. Cap. 19. p. 121.

Vt in pugna spirituali nunquam nobis blandiamur de hostibus deuictis: sed solitas nostras

I N D E X.

stras exercitationes subinde i-
teremus, velut adhuc essemus
tyrones in hac spiritali pale-
stra. Cap. 20. pag. 128.

De sancta Oratione. Cap.
21. pag. 129.

Quid oratio interior, quæ &
contemplatio sit: & quis eius
usus, Cap. 22. pag. 134.

Quatenus homo orationi in-
teriori contemplationem ad-
iungere possit. Cap. 23 p. 138.

De quodam alio modo orandi
per meditationes. C. 24. p. 142

I N D E X

De modo orandi per interces-
sionem Beatae Mariae Virginis
Cap. 25. pag. 144.

Quomodo orandum ac medi-
tandum sit per Angelos, cate-
rosq; beatos in caelis. Cap. 26.
pag. 150.

Quomodo sanctam crucem,
& Christum Dominum in ea
affixum pendentem meditari
debeamus: ut bonos affectus
ac motus in nobis excitare, vel
à Deo consequi possimus. Cap.
27. pag. 153.
De sen-

I N D E X.

De sensibili deuotione, &
contraria ariditate ac dereli-
ctione fidelis anime. Cap. 28.
pag. 164.

Quod ad extirpandos prauos
affectus non sit efficacior me-
dicina, quam digna sumptio
S. Sacramenti Eucharistiae.
Cap. 29. pag. 174.

Quomodo per eiusdem S. Sa-
cramenti Eucharistiae sumpti-
onem affectum amoris in nobis
excitare possimus. Cap. 30.
pag. 181.

De spiri-

I N D E X

- De spirituali Communionē.*
Cap. 31. pag. 193.
De gratiarum actione. Cap.
32. pag. 196.
De perfecta sui ipsius oblati-
one. Cap. 33. pag. 198.
De petitione gratiæ. Cap. 34.
pag. 205.
Pro modo deuotè meditandi
quædam annotatiunculæ. Cap.
35. pag. 210.
Exercitiū ante sacram Com-
munionem. Cap. 36. p. 217.
Modus deuotè offerendi sacri-
ficiū

I N D E X.

ficium Missæ C. 37. p. 220.

Exercitium post sacrâ Com-
munionem. Cap. 38. p. 228.

Examen quotidianum. Cap.
39. pag. 231.

Conclusio totius operis. Cap.
40. pag. 237.

Ad laudem & gloriam DEI
& ad honorem B. MARIE
semper Virginis.

U. G. ...

**

faci ...

... ..

... ..

... ..

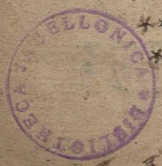
AM*

...

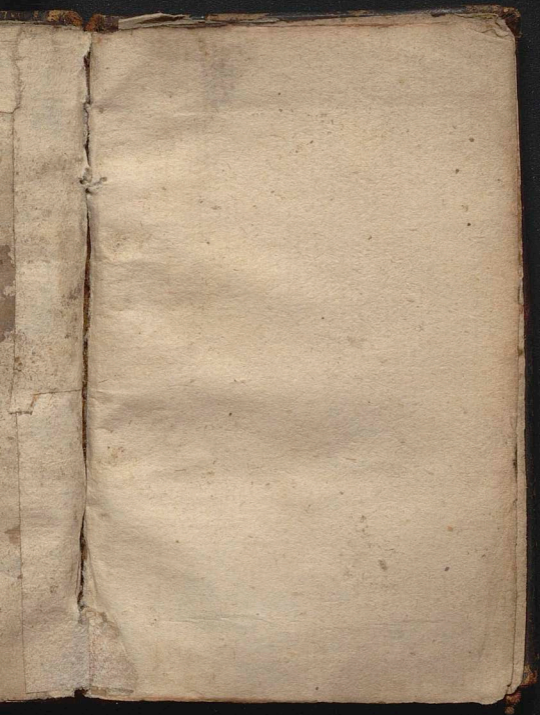
...

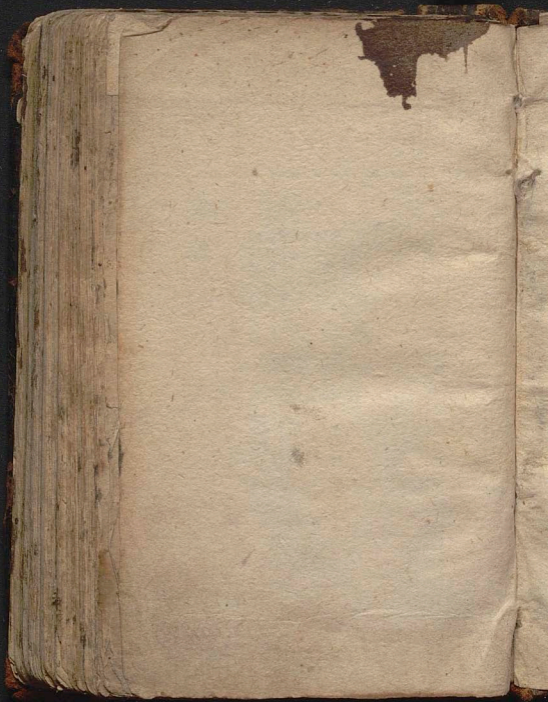
**

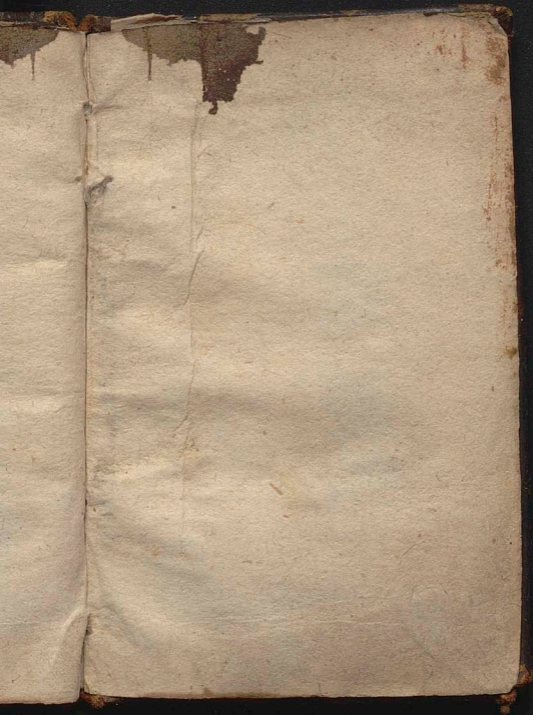
*

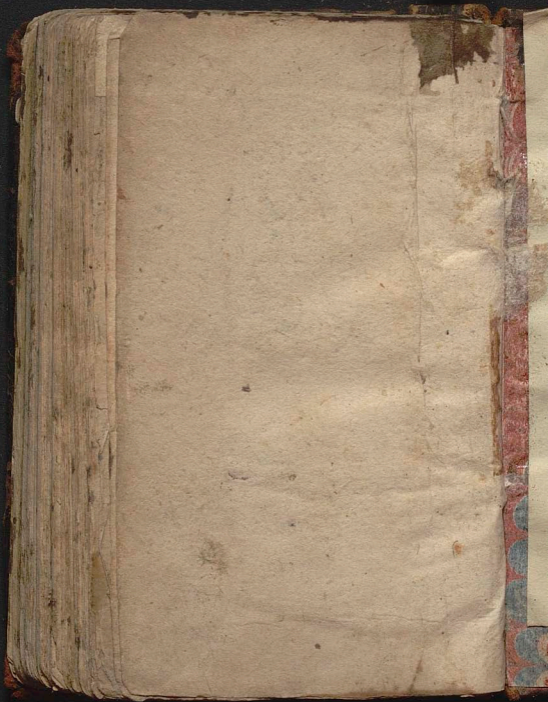

...

Biblioteka Jagiellońska

stdr0026751

